

О К Т А Рафинерија на нафта
Акционерско друштво
Бр. 01 - 938/19
18.03. 2019 год.
Скопје 1

ОКТА АД – Скопје

Финансиски извештаи

за годината што завршува на 31 декември 2018 година

Содржина

	Страна
Годишен извештај за работењето	
Извештај на независниот ревизор	1-3
Финансиски извештаи	
- Извештај за сеопфатна добивка	4
- Извештај за финансиската состојба	5
- Извештај за промени во главнината	6
- Извештај за парични текови	7
- Белешки кон финансиските извештаи	8 - 42
Годишна завршна сметка	

Годишен извештај за работењето на ОКТА АД Скопје за годината што завршува на 31 декември 2018

Клучни достигнувања

ОКТА ја обележа 2018 година со подобрување на продажбата, главно поттикната од значителното зголемување на продажбата на странскиот пазар, додека успешно го одржа високиот домашен пазарен удел. Од друга страна пак, повисоките дисконти кои се резултат на промените во структурата на плаќање имаа негативно влијание врз профитабилноста, кое беше делумно неутрализирано преку континуираното оптимизирање на трошоците. Ликвидноста, како резултат на промените во структурата и динамиката на плаќања, останува на рекордно високо ниво, што на компанијата и обезбеди да ги извршува своите оперативни активности без притоа да ги употреби кредитните линии кои ги има на располагање.

Главните проекти во 2018 година беа:

- Подобрување на ефикасноста на инсталациите;
- Реструктуирање на секторите;
- Подобрување во делот на обезбедувањето и заштитата;
- Надградување на информациски систем;
- Проширување на брендирани бензински пумпи во приватна сопственост;
- Оптимизација на паричниот менаџмент и плаќањата;
- Продолжување на оптимизацијата на трошоците;
- Проекти за заштита на животната средина;
- Добивање лиценца за производство и тргување на електрична енергија од обновливи извори на енергија;
- Добивање лиценца за тргување со електрична енергија;
- Успешна имплементација на проектот за третман на талози со фиторемедијација.

ОКТА исто така иницираше голем број активности за општествена одговорност:

- Успешно продолжување на постојната КОО кампања за безбедност во сообраќајот;
- ОКТА во соработка со Хеленик Петролеум додели две стипендии за постдипломски студии во Грција на студенти од земјата;
- Компанијата додели стипендии за постдипломски студии на 10 студенти на Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“;
- Поддршка на средношколските кампови за млади лидери во Крушево;
- Програма за практиканти низ текот на целата година;
- Поддршка на значајни културни настани и музички фестивали;
- Постојана соработка и поддршка на општина Илинден преку акции за садење дрва од страна на вработените во ОКТА;
- Донација на фотоволтаична централа на Факултетот за електротехника и информациски технологии (ФЕИТ) во Скопје;
- Вклучување на вработените во ОКТА во разновидни КОО активности (Крводарителски акции и кампањата „Светски ден на борба против глад“);
- Донација на дигитален логопедски сет во Заводот за ментално здравје на деца и младинци „Младост“ во Скопје;
- Поддршка на хуманитарната трка за подигнување на свеста за ретката Вилсонова болест;
- Организирање посета на летниот кошаркарски камп на ЕКО Србија за децата на вработените во компанијата.

Делувањето на Друштвото и пазарното опкружување

ОКТА, покрај сите предизвици со кои се соочи во текот на 2018 година, успеа да истрае во конкурентното пазарно окружување и да биде еден од двигателите на економијата овозможувајќи непрекинато снабдување со гориво за сите сектори, а со тоа останувајќи главен снабдувач на гориво во земјата.

Прилагодената ЕБИТДА во 2018 година достигна 357 милиони денари, што заостанува зад 556 милиони денари во 2017 година, главно поради повисоките дисконти произлезени од веќе споменатите причини, чиј ефект беше делумно неутрализиран од гореспоменатото континуираното оптимизирање на трошоците. Приходите од продажба достигнаа 27.514 милиони денари, што е повисоко во споредба со истиот период од минатата година (23.100 милиони денари). Прилагодената добивка пред оданочување во 2018 година, не земајќи ги предвид еднократните неоперативни трошоци (185 милиони денари), изнесува 83 милиони денари, што е пониско во споредба со 345 милиони денари остварени во истиот период минатата година. Тоа главно се должи на веќе споменатиот ефект од повисоките дисконти кои се резултат на промените во структурата на плаќање, што во одредена мера беше неутрализиран од позитивниот ефект од оптимизација на трошоците.

2019 година од гледна точка на Друштвото

Стратешкиот план на ОКТА за 2019 година е да се фокусира на одржување на уделот на домашниот и странскиот пазар, преку максимизирање на присуството, како и да продолжи со оперативните подобрувања и понатамошното оптимизирање на трошоците. Компанијата ќе ги разгледа своите дополнителни можности и во земјата и во регионот, доколку нафтовородот повторно се пушти во функција во текот на 2019 година.

Приоритетите на Друштвото во 2019 година се :

- Одржување на домашниот и странскиот пазарен удел во конкурентното пазарно окружување;
- Зацврстување на соработката со клучните клиенти;
- Ефикасно искористување на инсталациите за натовар и складирање;
- Зголемен поврат на работниот капитал;
- Оптимизација на работниот капитал;
- Континуирана обука и креирање на нови можности за вработените во компанијата;
- Понатамошно оптимизирање на организационите структури;
- Разгледување на можности за ребрендирање на бензински пумпи во приватна сопственост;
- Истражување на обновливи извори на енергија;

Според ова, треба да се напомене дека горенаведените приоритети и цели може да бидат под силно влијание на негативни фактори на светските пазари, како и од макро средината на нашата држава, вклучувајќи го и повторното отворање на нафтовородот и воведувањето на новиот закон за енергетика. Менаџментот на ОКТА внимателно ја следи нестабилноста на македонскиот, балканскиот и европскиот пазар и се стреми да делува проактивно, со голема одговорност и внимателност.

Други поврзани информации

Во текот на 2018 ОКТА:

- Инвестираше вкупно 92.4 милиони денари, од кои 46 милиони денари се инвестиирани во инфраструктурни инсталации, 5.7 милиони денари во информатичка технологија и софтвер, 27 милиони денари во безбедноста и сигурноста, како и проекти поврзани со објекти и 13.9 милион денари во мрежата на бензински станици;
- Немаше значајни активности од областа на истражување и развој;
- Стапи во трансакции со поврзани субјекти презентирани во Белешка 28 од финансиските извештаи за годината која заврши на 31 декември 2018 година;
- Нема долготочен долг и поради тоа не примени политика која ги поврзува долготочните долгови и основната главнина;
- Ја следи својата политика за управување со финансиските ризици како што е наведено во Белешка 3 од Финансиските извештаи и не се соочува со значајни проблеми;
- Друштвото исплати на извршните членови на Одборот на директори бруто плати во износ од 14.5 милиони денари и други надоместоци во износ од 1.8 милиони денари. Друштвото, исто така изврши исплати на надомест на неизвршните членови на Одборот на Директори во износ од 1.3 милиони денари во вид на компензација, во согласност со Одлуката донесена од Собранието на акционерите. Од причини на доверливост, вредностите на секој член не се прикажани тука, но се достапни за секој акционер на негово/нејзино барање.

Иоаннис Героуланос

Главен извршен директор

Извештај на независниот ревизор

До Одборот на Директори и Акционерите на ОКТА Рафинерија на нафта АД - Скопје

Извештај на финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на ОКТА АД Скопје ("Друштвото") кои што ги сочинуваат извештајот за финансиската состојба на Друштвото на 31 декември 2018 година и извештајот за сеопфатна добивка, извештајот за промените на капиталот и извештајот на паричните текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија, и интерна контрола којашто раководството смета дека е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали се резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија прифатени и објавени во Службен весник бр. 79 на 11 јуни 2010 година на Република Македонија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршуваме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на сèвкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење со резерва.

Основа за мислење со резерва

Според одредбите на Договорот за купопродажба и концепција од 8 мај 1999 година склучен помеѓу ЕЛ.П.ЕТ Балкански С.А (матичната компанија на ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје) и Владата на Република Македонија, Друштвото има евидентирано побарувања за периодот од 2000 до 2004 година во износ од 769.497 илјади денари кои се однесуваат на периодот пред превземањето. Ние не добивме доволно соодветни ревизорски докази врз основ на кои би можеле да оцениме дали Друштвото ќе биде во можност да ги наплати овие побарувања. Исто така Друштвото има евидентирано обврски кон добавувачи кои се однесуваат на периодот пред превземањето во износ од 172.517 илјади денари кои немаат движење од 2005 година. Ние не добивме доволно соодветни ревизорски докази врз основ на кои би можеле да оцениме дали Друштвото сеуште има обврска да го подмири овој износ. Како резултат на тоа, ние не бевме во можност да утврдиме дали одредени корекции на дадените износи со 31 декември 2018 и 31 декември 2017 година биле потребни. Нашето ревизорското мислење на финансиските извештаи кои се однесуваат на годината што завршува на 31 декември 2017 беше мислење со резерва за истото прашање.

Мислење со резерва

Според нашето мислење, освен за можните ефекти од прашањата објаснети во параграфот за Основата за мислење со резерва, финансиските извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Друштвото на 31 декември 2018 година како и финансиската успешност и паричните текови за годината што завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството, исто така, е одговорно за подготовката на годишен извештај во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали годишниот извештај е конзистентен со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2018 година. Нашите постапки во врска со годишниот извештај се извршени во согласност со MCP 720 прифатени и објавени во Службен весник бр. 79 на 11 јуни 2010 година на Република Македонија и се однесуваат само на оценка дали историските финансиски информации во годишниот извештај се конзистентни со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото.

Годишниот извештај е конзистентен, во сите материјални аспекти, со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2018 година.

Владимир Соколовски
Управител

ревизорски и книgovodstveni konsalting
ЕРНСТ И ЈАНГ
ОВЛАСТЕНИ РЕВИЗОРИ
дoo
Скопје • Кисела Вода

Даница Ганчева
Овластен ревизор

Ернст и Јанг Овластени Ревизори ДОО Скопје
Скопје, 18 март 2019 година

ОКТА АД – Скопје**Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

Извештај за сеопфатна добивка

	Белешка	Година завршена на 31 декември	
		2018	2017
Продажби	5	27.513.169	23.099.902
Трошоци содржани во продадени производи	6	<u>(26.606.208)</u>	<u>(21.933.811)</u>
Бруто добивка		906.961	1.166.091
Трошоци за оператива и логистика	7	(501.863)	(405.978)
Административни трошоци	8	(266.899)	(275.108)
Продажни и дистрибутивни трошоци	9	(119.415)	(211.746)
Други оперативни приходи	10	5.840	9.593
Обезвреднување на средствата наменети за продажба	22	(129.508)	-
Други оперативни трошоци	11	(15.949)	(53.993)
Загуба/добивка од редовно работење		(120.833)	228.859
Финансиски приходи	12	45.933	59.268
Финансиски трошоци	12	<u>(29.425)</u>	<u>(53.262)</u>
Финансиски трошоци - нето		16.508	6.006
Добивка пред оданочување		(104.325)	234.865
Данок на добивка	13	4.198	(31.625)
Добивка за годината		(100.127)	203.240
Други сеопфатни добивки			
Промена на обврските за бенефиции на вработени		1.294	227
Промена на објективната вредност на финансиски средства расположливи за продажба		<u>1.881</u>	<u>1.726</u>
Вкупно други сеопфатни добивки		3.175	1.953
Вкупна сеопфатна Загуба/Добивка за годината		(96.952)	205.193

Информации за заработка по акција:

Основна и разводната загуба по акција

14 (0,12)

0,24

ОКТА АД – Скопје**Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

Извештај за финансиската состојба

	Белешка	На 31 декември	
		2018	2017
СРЕДСТВА			
Постојани средства			
Нематеријални средства	15	17.102	23.852
Недвижности, постројки и опрема	16	1.649.667	2.141.964
Финансиски средства расположливи за продажба	17	9.833	23.310
Одложени даночни средства	18	4.198	-
Вкупно постојани средства		1.680.800	2.189.126
Тековни средства			
Залихи	19	496.388	492.837
Побарувања од купувачи	20	438.195	787.052
Останати побарувања	20	951.672	883.343
Пари и парични средства	21	1.376.727	1.462.335
Средства наменети за продажба	22	192.677	-
Вкупно тековни средства		3.455.659	3.625.567
ВКУПНО СРЕДСТВА		5.136.459	5.814.693
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Капитал			
Акционерски капитал		2.472.820	2.472.820
Законски резерви		494.718	494.718
Ревалоризациони и останати резерви		419.157	414.852
Задржана добивка		1.098.389	1.198.516
Вкупно капитал	23	4.485.084	4.580.906
Долгорочни обврски			
Обврски за бенефиции на вработени	24	12.344	13.680
Вкупно долгорочни обврски		12.344	13.680
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи	25	450.574	1.056.571
Останати тековни обврски	25	188.457	163.110
Обврски за данок на добивка		-	426
Вкупно тековни обврски		639.031	1.220.107
ВКУПНО КАПИТАЛ И ОБВРСКИ		5.136.459	5.814.693

Финансиските извештаи на ОКТА АД - Скопје беа одобрени за издавање на 22 февруари 2019 година од страна на Раководството и беа предмет на одобрување на Одборот на Директори на 26 февруари 2019. Овие финансиски извештаи исто така ќе бидат предмет на одобрување од Собранието на Акционери.

Потписници во името на Раководството на ОКТА АД - Скопје:

Иоанис Героуланос

Главен извршен директор

Теодора Соломанова - Илиќ

Заменик директор за финансиско работење

ОКТА АД – Скопје**Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

Извештај за промени во главнината

	Акционер- ски капитал	Законски резерви	Ревалори- зациони и останати резерви	Задржана добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2017	2.472.820	494.718	412.899	1.087.530	4.467.967
Нето добивка за 2017	-	-	-	203.240	203.240
Сеопфатен приход	-	-	1.953	-	1.953
Вкупно Сеопфатна Добивка	2.472.820	494.718	414.852	1.290.770	4.673.160
Објавена дивиденда	-	-	-	(92.254)	(92.254)
Состојба на 31 декември 2017	2.472.820	494.718	414.852	1.198.516	4.580.906
Нето загуба за 2018	-	-	-	(100.127)	(100.127)
Отуѓување на средствата наменети за продажба	-	-	1.130	-	1.130
Сеопфатен приход	-	-	3.175	-	3.175
Вкупно Сеопфатна Добивка	2.472.820	494.718	419.157	1.098.389	4.485.084
Состојба на 31 декември 2018	2.472.820	494.718	419.157	1.098.389	4.485.084

ОКТА АД – Скопје**Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

Извештај за парични текови

	Година завршена на 31 декември	
	2018	2017
Оперативни активности		
Добивка пред оданочување	(104.326)	234.865
<i>Корекции за:</i>		
Амортизација	273.009	238.457
Надоместоци за оштетување	141.597	56.921
Приходи од камати	(20.417)	(7.222)
Трошоци за камати и банкарски провизии	9.628	33.336
Парични средства добиени од работењето пред промени во работен капитал	299.491	556.357
Паричен тек од оперативни активности		
Намалување/(зголемување)на залихите	(16.753)	27.399
Намалување/(зголемување) на побарувањата	309.893	1.306.141
(Намалување)/зголемување на обврските	(580.650)	(212.582)
Парични средства добиени од работењето	11.981	1.677.315
Платени за камати и банкарски провизии	(9.629)	(33.336)
Платен данок на добивка	(30.357)	(31.200)
Нето паричен тек од/(користен во) оперативни активности	(28.005)	1.612.779
Паричен тек од инвестициони активности		
Набавки на недвижности. постројки и опрема	(95.893)	(156.860)
Продажба на недвижности. постројки и опрема	-	2.292
Примени камати	20.417	7.222
Приноси од депозити во банки	-	60.000
Депозити во банки	17.699	-
Нето паричен тек од инвестициони активности	(57.777)	(87.346)
Паричен тек од финансиски активности		
Исплатени заеми	-	(640.200)
Исплатени дивиденди	(34)	(91.703)
Примени дивиденди	207	2.637
Нето паричен тек од финансиски активности	173	(729.266)
Нето зголемување/(намалување) на пари и парични средства	(85.609)	796.167
Пари и парични средства на 1 јануари	1.462.335	666.168
Пари и парични средства на 31 декември (Белешка 21)	1.376.726	1.462.335

ОКТА АД – Скопје

Белешки кон финансиските извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

1. Општи информации

ОКТА АД - Скопје (во понатамошниот текст Друштвото) е акционерско друштво основано на 26 март 1980 година. Друштвото е 81,51% во сопственост на ЕЛ.П.ЕТ Балкански С.А., компанија е контролирана од Хеленик Петролеум С.А. Мајката компанија е со седиште во Грција.

Главните активности на Друштвото се трговија, увоз, производство и намешување, на нафтени деривати. Основни продукти се бензини, дизели, мазут, ТНГ, керозин. ОКТА има водечка позиција во набавка и трговија со нафтени деривати. Друштвото ја користи рафинеријата и инсталациите во Скопје за увоз, складирање и продажба на нафтени деривати.

Почнувајќи од 2013 ОКТА котира на Македонската берза за хартии од вредност.

На 31 декември 2018 година, Друштвото има 356 вработени (2016: 383 вработени).

Адресата на Друштвото е следна: Улица 1 број 25
Миладиновци, Илинден
1000 Скопје
Македонија

Финансиските извештаи на ОКТА АД - Скопје беа одобрени за издавање на 22 февруари 2018 година од страна на Раководството и беа предмет на одобрување на Одборот на Директори на 26 февруари 2018. Овие финансиски извештаи исто така ќе бидат предмет на одобрување од Собранието на Акционери.

2. Значајни сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при изготвувањето на овие финансиски извештаи се изнесени подолу. Овие политики се конзистентно применети во прикажаните години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основи за подготовка

Финансиските извештаи се подгответи, во сите материјални аспекти, во согласност со Законот за трговски друштва (објавен во Службен весник бр, 28/2004, 84/2005, 25/2007, 87/2008, 42/2010, 48/2010, 24/2011, 166/2012, 187/2013, 38/2014, 41/2014, 138/2014, 88/2017, 192/2017, 6/2017, 30/2017, 61/2017, 88/201, 192/2017, 64/2018 и 120/2018) и Правилникот за сметководство (објавен во Службен весник бр, 159/2009, 164/2010 и 107/2011) каде што се објавени Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување (МСФИ). Во правилникот за сметководство се објавени Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување (МСФИ) од МСФИ 1 до МСФИ 8, Меѓународните Сметководствени Стандарди (МСС) од МСС 1 до МСС 41, толкувањата издадени од Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ) од КТМФИ 1 до КТМФИ 17 и толкувањата на Постојниот комитет на толкувања (ПКТ) од ПКТ 1 до ПКТ 32.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.1 Основи за подготвка (продолжение)

МСФИ 9, МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСФИ 13, МСФИ 15, МСФИ 16, КТМФИ 18, КТМФИ 19, КТМФИ 20 и КТМФИ 21 не се вклучени во Правилникот за сметководство и не се применети од страна на Друштвото.

МСФИ стандардите (вклучувајќи го и МСФИ 1) иницијално беа објавени во Службен весник во 1997 и оттогаш следеа неколку промени. Последната промена беше објавена во декември 2010 година. Друштвото ги применува сите релевантни стандарди и измените и интерпретациите кои се објавени во Службен Весник.

Финансиските извештаи се подготвени врз концептот на набавна вредност модифицирана од ревалоризацијата на одредени основни средства и амортизацијата финансиските средства расположливи за продажба.

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари – МКД, освен доколку не е поинаку наведено.

Конзистентност

Презентацијата и класификацијата на ставките во финансиските извештаи е задржана од еден период до следниот освен, ако не е очигледно дека промена во природата на операциите на ентитетот или при преглед на финансиските извештаи дека друга презентација или класификација е по соодветна. Сепак, ваквата рекласификација не резултираше со значајна промена во содржината и форматот на финансиската содржина презентирана во финансиските извештаи.

2.2 Трансакции во странска валута

A) Функционална и презентатиска валута

Ставките вклучени во финансиските извештаи на Друштвото се мерени користејќи ја валутата на примарното економско окружување во кое Друштвото ги извршува своите операции (функционална валута) која е Македонски денари (МКД).

Б) Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се префрлени во функционалната валута користејќи ги девизните курсеви на датумот на трансакцијата или вреднувањето во случај кога ставките се повторно мерени. Добивките и загубите од промена на девизни курсеви при срамнување на таквите трансакции и од префлување на монетарните средства и обврски деноминирани во странски валути по девизните курсеви на крајот на годината се признаени во билансот на успех. Паричните средства и обврски исказани во странска валута на датумот на изготвување на билансот на состојба се претвораат во денари според средниот девизен курс на Народна Банка на Република Македонија важечки на денот на билансот на состојба.

Добивките и загубите од промена на девизните курсеви се презентирани во билансот на успех во линијата Финансиски приходи/ трошоци (нето).

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.2 Трансакции во странска валута (продолжение)

Б) Трансакции и салда (продолжение)

Трансакциите во странски валути на Друштвото претежно се во Евра (ЕУР) и Американски долари (УСД). Девизните курсеви користени при префрлување на салдата на 31 декември 2018 и 31 декември 2017 се како што следи:

Девизен курс:	31 декември 2018	31 декември 2017
	МКД	МКД
ЕУР	61.50	61.49
УСД	53.69	51.27

2.3 Недвижности, постројки и опрема

Ставките на недвижностите, постројките и опремата се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загуби од оштетување на основните средства. Истите до 2003 се ревалоризирани на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти на растежот на цените на индустриски производи на набавната или ревалоризираната вредност како и на исправката на вредноста, како би се добила приближна вредност за замена на материјалните вложувања. Нето ефектот на ревалоризацијата е прикажан во ревалоризациони резерви.

Зголемувањата се евидентираат по набавна вредност. Набавната вредност ја претставува фактурната вредност зголемена за трошоците настанати при ставањето на средствата во употреба.

Отстапените или на друг начин отуѓените материјални средства претставуваат расходи или техничка застареност или друг начин на отстранување на материјалните средства, вклучувајќи ја и акумулираната исправка на вредноста. Добивките или загубите што произлегуваат од отуѓувањето на материјалните средства се прикажуваат во билансот на успех.

A) Последователни издатоци

Последователните издатоци се капитализираат или се препознаваат како посебно средство, како што е соодветно, само во случај кога е веројатно дека Друштвото ќе има идна економска полезност од издатоците и издатоците можат да се измерат веродостојно.

Нето сегашната вредност на средството кое е заменето се отпишува, Сите останати поправки и одржувања се прикажуваат во билансот на успех како што настануваат.

Б) Амортизација

Амортизацијата на основните средства се пресметува по пропорционална метода, користејќи стапки не пониски од пропишаните со закон, на начин да се алоцира набавната или ревалоризираната вредност на средствата во текот на нивниот корисен век на траење.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.3 Недвижности, постројки и опрема (продолжение)

Б) Амортизација (продолжение)

Амортизирањето на недвижностите, постројките и опремата започнува по истекување на месецот во кој тие се ставени во употреба, во годината во која започнало нивното користење.

Подолу се претставени применетите корисни векови на употреба на средствата при пресметка на амортизација:

	2018	2019
Згради	20 - 40 години	40 години
Компјутери	4 - 5 години	4 години
Опрема	до 20 години	до 20 години
Останата опрема и возила	до 8 години	5 - 10 години

Остатокот од вредноста на недвижностите, постројките и опремата и нивните проценети корисни векови на употреба, се разгледуваат и по потреба се менуваат на крајот на секој известувачки период.

2.4 Нематеријални средства

Нематеријалните средства иницијално се прикажуваат по нивната набавна вредност. Трошоците на набавка вклучуваат фактурна вредност (вклучувајќи ги увозните давачки и другите даноци, освен оние кои претпријатието може последователно да ги поврати од даночните власти, а по одбивањето на трговските попусти и рабати) и сите останати трошоци кои директно можат да се препишат на ставањето на нематеријалното средство во употреба. Последователно, нематеријалните средства се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загуби од оштетување. Сите нематеријални средства кои имаат ограничен корисен век на употреба се амортизираат на праволиниска основа во текот на нивниот корисен век на употреба.

Амортизацијата на нематеријалните средства почнува да се пресметува од моментот кога истите стануваат расположливи за употреба, а престанува доколку средствата се класификуваат како расположливи за продажба или се отпишани. Амортизацијата на нематеријалните средства се прикажува во билансот на успех во моментот кога настанува. Проценетиот корисен век на употреба на нематеријалните средства кој се користи за амортизација е 4 години.

2.5 Финансиски средства расположливи за продажба

Вложените средства расположливи за продажба се недеривативи кои се означени во оваа категорија или не се класификувани во било која друга. Тие се вклучени во не-тековните средства освен ако инвестицијата доспева или раководството има намера да ја продаде за 12 месеци од крајот на периодот за кој се известува. Средствата расположливи за продажба иницијално се признаени по пазарната вредност зголемена за трансакционите трошоци.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.5 Финансиски средства расположливи за продажба (продолжение)

Средствата расположливи за продажба се отпишуваат кога правото да се добијат парични текови од инвестицијата е истечено или е пренесено и Друштвото ги пренело сите ризици и користи од сопственоста. Средствата расположливи за продажба последователно се прикажуваат по пазарна вредност. Промените во пазарната вредност на средствата расположливи за продажба се признава во останатата сеопфатна добивка. Кога средствата расположливи за продажба се продадени или обезвреднети, кумулираните прилагодувања на пазарната вредност признаени во главнината се вклучени во Извештајот за сеопфатна добивка како добивки и загуби од инвестиирани хартии од вредност.

Дивиденди од средствата расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех како дел од добивката на Друштвото кога ќе се утврди правото на Друштвото да добие приливи.

На крајот на секој период на известување Друштвото оценува дали постојат објективни докази дека средствата расположливи за продажба се обезвреднети. Значаен или пролонгиран пад на пазарната вредност на хартијата од вредност под нејзината цена на чинење исто така е доказ дека средбвото е обезвреднето. Ако постојат некои такви докази за средствата расположливи за продажба, кумулативната загуба- мерена како разлика меѓу трошоците за набавка и тековната пазарна цена намалена на трошокот за обезвреднување претходно признаен во билансот на успех, се отстранува од главнината и се признава во билансот на успех. Ако во последователниот период, пазарната цена на должничкиот инструмент класификуван како средство расположливо за продажба се зголеми и зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случил по признавањето на трошокот од обезвреднување во билансот на успех, трошокот од обезвреднување се корегира преку билансот на успех.

2.6 Средства наменети за продажба

Друштвото ги класификува нетековните средства кои се чуваат за продажба, доколку нивната вредност може да биде надоместена единствено со продажба, а не преку континуирана употреба. Средствата класифицирани како средства кои се чуваат за продажба се мерат по пониска од нивната сметководствена вредност и објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Трошоците за продажба се поединечните трошоци кои директно се препишуваат на располагање со средства. Критериумите за класификација на средствата како средства кои се чуваат за продажба се сметаат за исполнети само кога продажбата е многу веројатна и средбвото е достапно за продажба во неговата сегашна состојба или по завршување на друг процес кој се смета за стандарден за такви видови на продажба.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.7 Залихи

Залихите се искајуваат по набавната вредност или по нето реализацијоната вредност во зависност од тоа која е пониска. Набавната вредност се состои од трошоци за набавка, трошоци за конверзија и други трошоци за доведување на залихите до сегашна состојба и локација. Цената на чинење на сировата нафта, останатите сировини и материјали, резервни делови и ситен инвентар, производството во тек, готовите производи и трговска стока се пресметува врз база на методот на просечни цени.

Трошоците за набавка на залихите се состојат од набавната цена, увозните давачки и другите даноци (освен оние кои претпријатието може последователно да ги поврати од даночните власти) и други трошоци кои директно можат да се припишат на стекнувањето на залихите (како на пример трошоците за превоз). Трговските попусти, работите и другите слични ставки се одземаат при утврдување на трошоците за набавка.

Трошоците за конверзија на залихите ги вклучуваат трошоците кои непосредно се однесуваат на единиците на производство (пр. директниот труд) и системска алокација на фиксните и варијабилните општи трошоци на производство. Алокацијата на фиксните општи трошоци на производство на трошоците на конверзија е засновано на нормалното искористување на производните капацитети. Неалоцираните фиксни општи трошоци на производство се признаваат како трошок во периодот во кој се направени. Варијабилните општи трошоци на производство се алоцираат на секоја единица на производство врз основа на фактичкото користење на производните капацитети.

Нето реализацијоната вредност е проценетата продажна цена во редовниот тек на работење намалена за проценетите трошоци потребни да се изврши продажбата.

2.8 Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања иницијално се признаваат по пазарната вредност и последователно се мерат по амортизирана набавна вредност користејќи го методот на ефективна камата, намалена за исправка на вредноста на тие побарувања.

Исправката на вредноста на побарувањата од купувачи се применува кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да биде во состојба да ги наплати побарувањата според договорените услови. Значајните финансиски тешкотии на должникот, веројатноста од банкротство или финансиска реорганизација, како и доцнења во плаќањата се земаат како индикатори за намалување на вредноста на побарувањата. Износот на исправката е разлика помеѓу сметководствената вредност и сегашната вредност на очекуваните парични текови дисконтирани по оригиналната ефективна камата стапка на финансиското средство. Сметководствената вредност на побарувањето е намалена со употреба на корективна сметка, и износот на загубата се признава во билансот на успех. Кога побарувањето не може да се наплати, се отпишува преку корективната сметка за побарувањата.

2.9 Пари и парични средства

Паричните средства и паричните еквиваленти се состојат од средства на жиро сметка, девизни средства, готовина во благајна и депозити во банки со рок на доспевање до 3 месеци.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.10 Акционерски капитал

Обичните и приоритетните акции се класифицирани како капитал.

2.11 Обврски спрема добавувачите и останати обврски

Обврски кон добавувачите и останатите обврски се обврски за плаќање на добра и услуги кои се набавени во текот на нормалното работење на Друштвото. Обврските се класификуваат како тековни обврски доколку достасуваат во рок од една година или пократко, во спротивно се класификуваат како долгорочни обврски.

Обврските кон добавувачите се признаваат иницијално според набавната вредност и последователно се мерат по амортизирана набавна вредност користејќи го методот на ефективна камата.

2.12 Резервирања и потенцијални обврски

Резервирањата се признаваат кога Друштвото има сегашна законска или изведена обврска како резултат на минати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на извештајот. Резервирањата се признаени во билансот на успех на соодветен трошок кој одговара на природата на резервирањето.

За потенцијалните обврски не се врши резервирање. Потенцијална обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чиешто постоење ќе биде потврдено само со случување или не - случување на еден или повеќе неизвесни идни настани кои не се во целост под контрола на Друштвото, или сегашна обврска која произлегува од минат настан но не е признаена, бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

2.13 Данок од добивка

Даночниот расход за периодот се состојат од тековен и одложен данок. Данок се признава во билансот на успех, освен до степен кој се однесува на ставки признаени во останата сеопфатна добивка или директно во капиталот. Во овој случај, данокот исто така соодветно признава во останата сеопфатна добивка или директно во капиталот.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.13. Данок од добивка (продолжение)

A) Тековен данок

Тековниот данок од добивка е пресметан врз основа на даночните закони усвоени или значајно усвоени во билансот на состојба во земјите каде што компанијата и нејзините подружници работат и генерираат приход. Раководството извршува периодично оценување на состојбите во даночните пријави во однос на ситуациите во кои се применува даночна регулатива и која во истите е предмет на интерпретација. Тоа ја воспоставува провизии врз основа на износите кои се очекуваат да бидат исплатени на даночните власти.

B) Одложен данок

Одложениот данок се признава за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност во финансиски извештаи. Сепак, одложените даночни обврски не се признаваат ако тие произлегуваат од почетното признавање на гудвил. Одложениот данок не се пресметува ако произлегува од почетното признавање на трансакција на средство или обврска која не е деловна комбинација која во моментот на трансакцијата нема влијание ниту врз сметководствената ниту врз оданочивата добивка или загуба.

Одложениот данок од добивка се пресметува со даночните стапки (и закони) кои се усвоени или значајно усвоени на датумот на билансот на состојба и се очекува да се применат кога поврзаните одложени даночни средства се реализирани или одложените даночни обврски се подмирени.

Одложените даночни средства се признаваат само до степен до кој е веројатно дека идни оданочиви добивки ќе биде на располагање на времените разлики кои можат да се искористат. Во одложениот данок на добивка, средствата и обврските се нетираат кога постои законско право за порамнување на тековните даночни средства наспроти тековните даночни обврски и кога одложените даночни средства и обврски кои се однесуваат на даночите на доход се наплатени од страна даночните субјекти на или истиот даночен орган или различен даночен субјект каде што се има намера да се порамнат билансите на нето основа.

2.14 Бенефиции на вработените

A) Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените

Друштвото во текот на своето нормално работење врши исплати во име на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок кои се пресметуваат во согласност со важечките законски стапки во годината, на основа на бруто платите. Друштвото овие придонеси ги плаќа во корист на државните и приватните фондови за здравство, пензиско и инвалидско осигурување. Трошоците од овие плаќања се претставени во билансот на успех во истиот период како и поврзаните трошоци за плати.

Друштвото не работи со било какви пензиски шеми или план за бенефиции после пензионирањето и консеквентно, нема обврски во однос на пензиите.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.14. Бенефиции на вработените (продолжение)

Б) Отпремнини за технолошки вишок

Отпремнините за технолошки вишок се исплаќаат кога престанува работниот однос на вработениот пред датумот на неговото нормално пензионирање или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за овие бенефиции. Друштвото ги признава отпремнините за технолошки вишок кога пристапува кон прекинување на работниот однос на тековните вработени во согласност со детален, формален план без можност за отповикување на истиот, или во случај кога Друштвото понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

В) Отпремнини за пензионирање и јубилејни награди

Во согласност со Законот за работни односи кој се применува во Република Македонија, Друштвото е обврзано да исплати бенефиции за пензионирање во износ од две просечни месечни плати во Република Македонија, на денот на нивното пензионирање, за кои е признаена соодветна обврска во билансот на состојба, мерена според сегашната вредност на две просечни месечни плати на републичко ниво заедно со корекција од актуарската калкулација. Во согласност со Колективниот договор, Друштвото е обврзано да пресметува и плаќа јубилејни награди кои кореспондираат со бројот на години на стаж на вработениот. Обврската по дефинираниот план за бенефити се смета годишно од страна на независни актуари користејќи го метода на кредитирање на проектирана единица. Актуарскиот вреднување вклучува правење претпоставки за дисконтната стапка, очекувани стапки на принос на средствата, иден пораст на платата, зголемување на морталитетот и иден пораст на пензиите. Поради долгорочната природа на овие планови, ваквите претпоставки се предмет на значителна неизвесност. Освен тоа, Друштвото нема обврска да обезбедува понатамошни бенефиции на тековните и поранешните вработени.

2.15 Наеми

Наемите во кои давателот на наем во суштина ги задржува сите ризици и бенефити од сопственоста се класифицирани како оперативен лизинг. Плаќањата за оперативен наем (нето од бенефити добиени од давателот на наем) се признаваат како расход во извештајот за сеопфатната добивка според праволиниска основа за време на траењето на наемот.

2.16 Приходи

Приходите од реализација се исказани по фактурна вредност на продадените производи , трговски стоки и услуги на купувачите намалени за данокот на додадена вредност, акциза, работи и дисконти. Приходите од продажба на производи и трговски стоки се признаваат кога Друштвото ги има доставено до купувачот, купувачот има полна дискреција над дистрибуцијата и цената на продажба, и не постои неисполнета обврска која може да влијае на прифаќањето на производот од страна на купувачот. Доставата не се смета за извршена се додека производите или трговските стоки не се испратени до специфична локација, ризикот од застареност или загуба е префрлен на купувачот, и или купувачот ги прифатил производите во согласност со договорот за продажба, условите за прифаќање се истечени или Друштвото има објективен доказ дека сите услови за прифаќање се задоволени.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.16 Приходи (продолжение)

Приходите од камата се признаваат во билансот на успех врз основа на временска распределба со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Приходи од дивиденди се признаваат кога е утврдено правото на акционерите да ги добијат исплатите.

2.17 Распределба на дивиденди

Распределбата на дивиденди во корист на акционерите на Друштвото се признава како обврска во финансиските извештаи на Друштвото, во периодот во кој дивидендите се одобрени од страна на Собранието на Акционери.

2.18 Заработка по акција

Основната заработка по акција се смета со делење на профитот на сопствениците на обични акции со пондерираниот просечен број на обични акции издадени во текот на годината.

2.19 Оперативни сегменти

Оперативните сегменти се компоненти кои се ангажираат во деловното работење кои можат да заработкаат приходи и кои предизвикуваат трошоци, кои оперативни резултати се редовно следени од страна на раководството и за кои финансиски информации се достапни. Раководството е лице или група на лица кои алоцираат ресурси и кои ги проценуваат перформансите на Друштвото.

Функциите на раководството се извршуваат од страна на Бордот на директори на Друштвото. Интерното известување во рамките на Друштвото кое се презентира на Раководството е на ниво на Друштвото како еден оперативен сегмент. Одлуките донесени од страна на Раководството се базирани на примени извештаи презентирани како еден оперативен сегмент.

3. Управување со финансиските ризици

3.1 Фактори на финансиски ризик

Друштвото не користи хецирано сметководство за прикажување на финансиските инструменти, при што добивката и загубата се прикажува во билансот на успех. Друштвото е изложено на ризик од движење на девизните курсеви и пазарните цени кои што влијаат врз средствата и обврските. Целта на управувањето со финансиските ризици е да се ограничи влијанието на овие пазарни ризици преку оперативни и финансиски активности.

A) Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „rizik од флукутација на пазарната вредност или идните парични текови на финансиските инструменти како резултат на промена на пазарните цени,“ и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици. Најголемиот дел од приходите на Друштвото се остварени во македонски денари (МКД), а преостанатиот дел во ЕУР и мал дел во УСД.

Најголемиот дел од трошоците на Друштвото се остварени во ЕУР, делумно во УСД и преостанатиот дел во МКД. Како резултат на тоа, целта на Друштвото е да го минимизира нивото на финансискиот ризик во МКД услови. За презентација на пазарните ризици според МСФИ 7, потребни се сензитивни анализи за прикажување на ефектите од хипотетички промени на релевантните ризични варијабли на добивката или загубата или акционерскиот капитал. Периодичните ефекти се детерминирани од поврзаноста на хипотетичките промени на релевантните ризични варијабли со билансот на финансиските инструменти на денот на билансот на состојба. Салдото на денот на билансот на состојба ја прикажува цела година.

Тековните глобални артикли се во постојано флукутирање на пазарот што резултираше, меѓу другото, нестабилност на цената на сировата нафта. Целосниот степен на влијанието на овој развој на пазарот покажа дека е невозможно да се предвиди или целосно да се заштити од таквиот ефект на пазарот.

Раководството верува дека ги презема сите неопходни мерки за поддршка на одржливост и раст на бизнисот на компанијата во сегашните околности. Сепак, идните флукутации на пазарот не може да се предвиди со точност и прецизност.

Б) Валутен ризик

Функционалната валута на Друштвото е Македонскиот денар (МКД). Изложеноста на валутен ризик на Друштвото е поврзано со поседување на странски валути и оперативни активности преку приходи од и исплати кон меѓународни друштва, како и капитални трошоци врз основа на договор со добавувачи во странска валута.

Валутата која влијае на зголемување на овој ризик е во најголем дел УСД. Друштвото управува со валутниот ризик преку намалување на бројот на договори со странски компании во УСД, и воведување договори во ЕУР. Друштвото поседува мали парични резерви во УСД валута. Друштвото користи парични депозити во МКД или депозити во МКД со девизна клаузула во евра, со цел заштита од странски валутен ризик како и домашен валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките.

3. Управување со финансиските ризици (продолжение)

3.1. Фактори на финансиски ризик (продолжение)

Б) Валутен ризик (продолжение)

Сепак, набавната цена на нафтените деривати на кои се набавуваат од поврзани субјекти на Друштвото е деноминирана во ЕУР, сем еден производ кој е деноминиран во УСД, но сите деривати се поврзани со цената на нафтата и нафтените деривати на светскиот пазар, кои исто така се деноминирани во УСД. Следствено, постои инхерентен деловен ризик поврзан со овие трансакции.

Изложеноста на Друштвото на валутен ризик е како што следи:

2018	МКД	ЕУР	УСД
Средства			
Парични средства	1.345.407	28.827	2.492
Побарувања од купувачи и останати тековни финансиски средства	1.824.552	212.894	41.486
Вкупно средства	3.169.959	241.721	43.978
Обврски			
Обврски кон добавувачи	257.455	30.459	162.660
Останати тековни обврски	188.342	-	-
Вкупно обврски	445.797	30.459	162.660
Нето изложеност	2.724.162	211.262	(118.682)
2017	МКД	ЕУР	УСД
Средства			
Парични средства	1.350.875	98.078	13.382
Побарувања од купувачи и останати тековни финансиски средства	1.557.132	148.919	28.110
Вкупно средства	2.908.007	246.997	41.492
Обврски			
Обврски кон добавувачи	516.014	354.663	185.894
Останати тековни обврски	163.110	-	-
Вкупно обврски	679.124	354.663	185.894
Нето изложеност	2.228.883	(107.666)	(144.402)

Друштвото остварило повеќе набавки УСД отколку реализираните продажби во УСД. На 31 декември 2018, доколку вредноста на УСД е за 1% (2017: 1%) поголема или помала во однос на МКД, добивката по оданочување ќе изнесува МКД 1.187 илјади (2017: МКД 1.444 илјади) поголема или помала, соодветно. Друштвото остварило повеќе набавки ЕУР отколку реализираните продажби во ЕУР. На 31 декември 2018, доколку вредноста на ЕУР е за 1% (2017: 1%) поголема или помала во однос на МКД, добивката по оданочување ќе изнесува МКД 2.110 илјади (2016: МКД 1.077 илјади) поголема или помала, соодветно.

3. Управување со финансиските ризици (продолжение)

3.1. Фактори на финансиски ризик (продолжение)

В) Каматен ризик

Каматниот ризик претставува ризик од флукутација на пазарната вредност или идните парични текови на финансиските инструменти поради движење на пазарните каматни стапки. Промената на каматните стапки и каматните маржи може да влијае врз финансиските трошоци и финансиските инвестиции.

Промената на пазарните каматните стапки влијае врз приходот од камати на орочените банкарски депозити. На 31 декември 2018 Друштвото нема депозити во банките (2017: нула).

Г) Ценовен ризик

Примарната активност на Друштвото креира изложеност на промена на цените на две нивоа: цените на сировата нафта и нафтени дериивати. Двата влијаат на вредноста на залихите, и продажната маржа која влијае на идните парични текови од работењето. Во случај на ценовен ризик, нивото на изложеност се определува преку вредноста на залихите прикажани на крајот на секој известувачки период. Политика на Друштвото е да ги прикажува залихите по пониската помеѓу набавната вредност и нето реализацијоната вредност, при што разликите би довеле до намалување на нето сегашната вредност на залихите. Зголемувањето на изложеноста на овој ризик е директно поврзана со нивото на залихи и на стапката на промена на цените на добрата.

Изложеноста на промена на продажната маржа се однесува на абсолютниот износ на маржата остварена во текот на работењето на Друштвото, што во најголема мера е под влијание на регулираните цени од страна на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, за домашниот пазар, и Platts цените за странските пазари. Друштвото управува со овој ризик преку оптимизација на производството и увозот со цел да одржува поволно ниво на залихи како би можело да влијае на бруто маржата на продадените нафтени дериивати.

Д) Кредитен ризик

Кредитниот ризик се дефинира како ризик од неисполнување на обврската од едната страна предизвикувајќи загуба за другата страна. Друштвото е изложено на кредитен ризик преку оперативните активности и одредени финансиски активности. Процесот на управување на кредитниот ризик од оперативните активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредитibilitетот и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример, активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на оптужување, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка на проследување на долгот врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот. Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредитibilitетот - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани – што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните трансакции.

3.1. Фактори на финансиски ризик (продолжение)

д) Кредитен ризик (продолжение)

Процедурите на Друштвото обезбедуваат на перманентна основа продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и да не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Друштвото има банкарски гаранции, хипотеки и меници, како и останати средства за обезбедување со купувачите со цел да ја осигура нивната наплата. Друштвото не гарантира за обврските на други страни. Максималната изложеност на кредитниот ризик е претставена преку вредноста на финансиските средства во билансот на состојба.

Друштвото смета дека максималната изложеност е претставена преку износот на побарувањата намалени за исправката на вредност и износот на банкарските депозити, на датумот на билансот на состојба. Раководството соработува со најеминентните банки кои се во домашна или странска сопственост на домашниот пазар.

Изложеноста на Друштвото на кредитниот ризик на 31 декември 2018 и 31 декември 2017 е прикажана во следната табела:

	2018	2017
Пари и парични средства	1.376.727	1.462.335
Побарувања од купувачи	438.195	787.052
Останати побарувања	951.672	883.343
	2.766.594	3.132.730

Во категоријата пари и парични средства прикажани во табелата, не се вклучени парите во благајна бидејќи не постои кредитен ризик за оваа категорија.

Побарувањата се прикажани како што следи:

	31 декември 2018	31 декември 2017	
	Побарувања од купувачи во земјата	Побарувања од купувачи во странство	Побарувања од купувачи во земјата
	в о з е м ј а т а	в о с т р а н с т в о	в о з е м ј а т а
Недоспеани и побарувања за кои не е направена исправка	183.322	138.084	646.507
Доспеани побарувања за кои не е направена исправка	1.127	115.662	-
Побарувања за кои е направена исправка	46.046	19.120	45.520
Бруто	230.495	272.866	692.027
Намалено за: Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	(46.046)	(19.120)	(45.520)
Нето	184.449	253.746	646.507
			140.545

3. Управување со финансиските ризици (продолжение)**3.1. Фактори на финансиски ризик (продолжение)****д) Кредитен ризик (продолжение)**

Побарувањата од купувачите во износ од МКД 116.789 илјади (2017: 4.556 илјади) се побарувања кои се доспеани, а за кои не е направена исправка. Истите во најголем дел се однесуваат на побарувања со застареност не повеќе од 30 дена, за кои нема случај на неплаќање во претходните периоди и се обезбедени со колатерал. Повеќе детали се презентирани во Белешка 20.

ѓ) Ризик на ликвидност

Ризик на ликвидност претставува ризикот од неспособност на Друштвото да ги исплати своите обврски навремено. Политиката на Друштвото е да одржува соодветен износ на пари и парични средства со цел да ги подмири обврските во иднина. Секој вишок на парични средства најчесто се депонира во комерцијалните банки. Процесот на управување со ризикот на ликвидност вклучува проекција на паричните текови според девизни валути и утврдување на потребниот износ на ликвидни средства, земајќи ги во предвид бизнис планот, наплатата на побарувањата и одливот на парични средства. Редовни проекции на паричните текови се подготвуваат и надополнуваат од страна на оддел за плаќања.

Финансиските обврски на Друштвото, подделни по категории според нивната доспеаност, прикажана според преостанатиот период сметано од денот на билансот на состојба до денот на нивната доспеаност според договор, се прикажани во следнава табела. Презентираните износи претставуваат недисконтирани парични текови според договор.

	Помалку од 3 месеци	Помеѓу 3 месеци 1 година	Над 1 година
На 31 декември 2018			
Обврски кон добавувачи	450.574	-	-
Останати тековни обврски	188.457	-	-
Заеми	-	-	-
	639.031	-	-
На 31 декември 2017			
Обврски кон добавувачи	1.056.571	-	-
Останати тековни обврски	163.110	-	-
Заеми	-	-	-
	1.219.681	-	-

Анализата на доспеаноста се однесува само на финансиските инструменти и затоа законските обврски се исклучени од оваа анализа.

3. Управување со финансиските ризици (продолжение)

3.2 Управување со ризикот на капитал

Целта на Друштвото при управување на капиталот е да ја зачува способноста да продолжи со своите активности во континуитет и со тоа да овозможи добивка за акционерите и бенефиции за останатите заинтересирани страни, како и да одржува оптимална структура на капиталот со цел да го намали трошокот на капитал.

3.3 Проценка на објективната вредност

Категориите пари и парични средства, побарувања од купувачи и останати финансиски средства имаат краток рок на доспевање. Поради оваа причина, нивната сметководствена вредност на денот на известување е слична со нивната објективна вредност.

Во табелата подолу е прикажана категоризацијата на финансиските средства на 31 декември 2018:

	Сметководствена вредност	Објективна вредност
Пари и парични средства	1.376.727	1.376.727
Побарувања од купувачи	438.195	438.195
Останати финансиски средства	951.672	951.672
	2.766.594	2.766.594

Во табелата подолу е прикажана категоризацијата на финансиските средства на 31 декември 2017:

	Сметководствена вредност	Објективна вредност
Пари и парични средства	1.462.335	1.462.335
Побарувања од купувачи	787.052	787.052
Останати финансиски средства	883.343	883.343
	3.132.730	3.132.730

4. Значајни сметководствени проценки

Сметководствените проценки направени од страна на Друштвото постојано се следат и се базираат на претходно искуство и останати фактори, вклучувајќи предвидување на идни настани кои се оценуваат како разумни во дадените услови.

4.1. Значајни сметководствени проценки и претпоставки

Друштвото прави проценки и претпоставки за во иднина. Проценките постојано се следат, а се базираат врз основа на минати искуства и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идните настани. Најзначајните проценки и претпоставки се прикажани подолу.

A) Корисен век на средствата

Корисниот век на средствата се утврдува врз основа на минато искуство со слични средства, како и идниот технолошки развој и промени на економските и индустриските фактори. Покрај тоа, како основен водич се користат сметководствените политики за амортизациони стапки пропишани од страна на даночната регулатива. Соодветноста на проценетиот корисен век се оценува годишно, или кога постојат индикации за значителни промени на проценките.

Поради значителното учество на средствата кои се амортизираат во вкупните средства, влијанието на евентуални промени во овие претпоставки може да биде материјално за финансиската позиција и резултатот од активностите. Доколку трошокот за депрецијација се намали/ зголеми за 10% ова ќе резултира со промена во годишниот трошок за амортизација во износ од приближни МКД 27.301 илјади (2017: МКД 23.846 илјади).

Користените стапки на амортизација се најдобрата проценка за корисниот век на средствата на Друштвото. Во текот на 2018 година, Друштвото го преиспита корисниот век на средствата, при што некои од нив се промениле. Новиот век на употреба на средствата е претставен во белешка 2.3.

Б) Потенцијално оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Друштвото (со поддршка на неговиот краен сопственик) ја проценува потребата од оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства секогаш кога постои причина дека сметководствената вредност може значително да ја надминува надоместливата вредност и кога оштетувањето е предвидено. Надоместливата вредност се утврдува со помош на пресметки, при што се користат широк обем на проценки и фактори кои влијаат врз неа.

Покрај тоа, Друштвото ги зема во предвид идните приходи и трошоци, технолошката застареност, прекин на активностите и други промени на факторите кои можат да доведат до оштетување. Доколку се идентификува оштетување, исто така се утврдува разликата меѓу објективната вредност и трошоците за продажба, со цел да се пресмета точниот износ на оштетување. Бидејќи оваа пресметка е субјективна, износот на потенцијалното оштетување може значително да се разликува од резултатите од овие калкулации.

4. Значајни сметководствени проценки (продолжение)

4.1. Значајни сметководствени проценки и претпоставки (продолжение)

В) Исправка на вредноста на побарувањата од купувачите и останати побарувања

Калкулацијата за исправка на спорни побарувања се пресметува врз основа на проценетите загуби од неспособноста на купувачите да ги исплатат бараните износи. За оние купувачи кои се во банкрот или ликвидација, оштетувањето се пресметува индивидуално, додека за останатите купувачи се пресметува врз база на портфолиото, земајќи ја во предвид старосната структура на побарувањата и минатите отписи, кредитната способност на купувачите и промените во условите за плаќање. Овие фактори се оценуваат периодично и се прават промени доколку е потребно. Проценките вклучуваат предвидувања за идните активности на купувачот и идните наплати на побарувањата. Доколку финансиската состојба на купувачите се влоши, отписите на тековните побарувања ќе бидат повисоки од предвидените и може да го надминат нивото на загуба што веќе е признаено.

Г) Резервации

Резервациите генерално се субјективни, посебно во случај на судски спорови. Друштвото ја проценува можноста за негативен настан, како резултат на минати настани и доколку таа изнесува над педесет проценти. Друштвото во целост ја прикажува обврската. Друштвото вообичаено извршува разумна проценка, но поради високото ниво на несигурност, во некои случаи евалуацијата можно е да се разликува од крајниот ефект на судскиот спор.

5. Продажби

	2018	2017
Продажби на домашен пазар	23.579.916	20.420.269
Продажби на странски пазар	3.933.253	2.679.633
	27.513.169	23.099.902

Продажбите на домашен и странски пазар претставуваат продажба на нафтени деривати.

6. Трошоци содржани во продадени производи

	2018	2017
Набавна вредност на трговски стоки	26.577.661	21.923.626
Исправка на вредноста на залихите	13.674	-
Трошоци на манипулација, кало и растур	14.873	10.185
	26.606.208	21.933.811

7. Трошоци за оператива и логистика

	2018	2017
Амортизација	204.541	168.921
Трошоци за бруто плати и други бенефиции	183.979	123.409
Електрична енергија	21.211	20.529
Останати фиксни трошоци	12.706	20.148
Трошоци за осигурување	16.079	16.106
Трошоци за одржување	10.454	7.831
Трошоци за превоз и храна на вработените	22.493	13.489
Сопствена потрошувачка на мазут	2.333	950
Разни трошоци	17.539	15.939
Трошоци за отпремнина	9.754	18.358
Трошоци за телекомуникации	485	189
Трошоци за канцелариска опрема	289	109
	501.863	405.978

Останати фиксни трошоци вклучуваат трошоци за комунални услуги, транспорт на вработени и употреба на сопствени производи.

8. Административни трошоци

	2018	2017
Трошоци за бруто плати и други бенефиции	99.147	105.478
Разни трошоци	43.545	51.692
Амортизација	51.220	44.259
Останати фиксни трошоци	22.454	19.949
Трошоци за односи со јавноста и рекламирање	12.448	8.705
Трошоци за закупнина	6.120	7.663
Трошоци за превоз и храна на вработените	10.273	11.166
Трошоци за осигурување	9.426	4.576
Трошоци за одржување	985	1.377
Службени патувања	1.483	1553
Трошоци за отпремнина	7.804	17.409
Трошоци за телекомуникации	1.634	744
Трошоци за канцелариска опрема	360	537
	266.899	275.108

Разните трошоци вклучуваат трошоци за членарини, трошоци за ревизија, здравствени трошоци, данок на имот и останати непроизводствени трошоци. Останати фиксни трошоци вклучуваат трошоци за комунални услуги и употреба на сопствени производи.

9. Продажни и дистрибутивни трошоци

	2018	2017
Трошоци за бруто плати и други бенефиции	34.977	105.625
Разни трошоци	21.307	23.940
Амортизација	17.248	25.276
Трошоци за одржување	1.394	4.099
Останати варијабилни трошоци	12.503	9.979
Трошоци за превоз и храна на вработените	2.029	11.137
Трошоци за превоз на производи	3.698	1.234
Останати фиксни трошоци	12.955	9.646
Трошоци за закупнина	1.384	3.306
Трошоци за односи со јавноста и рекламирање	3.205	2.688
Трошоци за отпремнина	4.040	8.726
Членарини и претплати	794	2.325
Трошоци за осигурување	3.275	2665
Трошоци за канцелариска опрема	343	653
Трошоци за телекомуникации	263	447
	119.415	211.746

Разните трошоци претежно се однесуваат на трошоци за контрола на квалитетот на нафтените деривати при извоз.

10. Други оперативни приходи

	2018	2017
Дополнително утврдени приходи	3.975	6.605
Приходи од продажба на акции	1.211	-
Приходи од продажба на електрична енергија	447	-
Приходи од дивиденди	207	2.639
Приход од продажба на основни средства	-	349
	5.840	9.593

11. Други оперативни трошоци

	2018	2017
Исправка на вредноста на залихата	-	31.038
Исправка на вредноста на материјалите	-	12.604
Трошоци за отстранување на отпад и вредносно усогласување на стоки	14.877	9.041
Нето книgovодствена вредност на отуѓени основни средства	35	450
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од купувачи	567	860
Трошоци за продадена електрична енергија	470	-
	15.949	53.993

ОКТА АД – Скопје**Белешки кон финансиските извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

12. Финансиски приходи и трошоци

	2018	2017
Позитивни курсни разлики	25.516	52.046
Приходи од камати	20.417	7.222
Финансиски приходи	45.933	59.268
Негативни курсни разлики	(19.796)	(19.926)
Трошоци за камати	(712)	(21.361)
Трошоци за банкарски провизии	(8.917)	(11.975)
Финансиски трошоци	(29.425)	(53.262)
Финансиски трошоци - нето	16.508	6.006

13. Трошок за данок на добивка

	2018	2017
<i>Тековни даночни расходи</i>		
Тековна година	-	(31.625)
<i>Трошок за одложен данок</i>		
Зголемување/(Намалување)на одложени даночни средства	4.198	-
Вкупен данок од добивка во билансот на успех	4.198	(31.625)

	2018	2017
Добивка пред оданочување	(104.326)	234.865
Трошоци кои не се признаваат како одбиточни ставки за пресметување на данокот	62.550	84.029
Наплатени побарувања оданочени во претходните години	-	-
Примени дивиденди	(207)	(2.639)
Дел од загуба намалена за непризнаени расходи. пренесена од претходни години	41.983	-
Трошок за данок	4.198	(31.625)

Од 1 август 2014 година стапи на сила нов Закон на добивка, со примена од 1 јануари 2014 година за нето приход за 2014 година. Согласно одредбите на овој Закон, даночната основица е добивката генерирана во текот на фискалната година зголемена за даночно непризнаените трошоци и намалена за приходите од данок (дивидендите што се веќе оданочени по исплатувачот), оданочена по даночна стапка од 10%.

Даночните органи имаат право во секое време да ги проверат документите и извештаите во рок од 5 до 10 години од датумот на поднесениот даночен извештај и може да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Раководството на Друштвото не очекува последици што може да резултираат со потенцијална материјална обврска по овој основ. Во согласност со овие промени, данокот на добивка за годината беше нула, а одложениот данок беше пресметан и евидентиран во 2018 година во Извештајот за сеопфатна добивка (види белешка 2.13).

ОКТА АД – Скопје**Белешки кон финансиските извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

14. Заработка по акција

Основната заработка по акција се смета со делење на профитот на сопствениците на обични акции со просечен број на обични акции издадени во текот на годината:

	2018	2017
(Загуба) / Добивка за годината	(100.127)	203.240
(Загуба) / Добивка за сопствениците на обични акции	(100.127)	203.240
Просечен број на издадени обични акции:	846.360	846.360

Просечен број на обични акции на Друштвото во 2017 е 846.360 (2016: 846.360). ОКТА нема преференцијални акции.

15. Нематеријални средства

2018	Софтвер и права	Вкупно
Набавна вредност		
Состојба на 1 Јануари 2018	62.275	62.275
Зголемување	1.969	1.969
Софтвер во изработка	3.021	3.021
Состојба на 31 Декември 2018	67.265	67.265
Исправка на вредноста		
Состојба на 1 Јануари 2018	38.423	38.423
Амортизација	11.740	11.740
Состојба на 31 Декември 2018	50.163	50.163
Нето сметководствена вредност на 31 Декември 2018	17.102	17.102

2017	Софтвер и права	Вкупно
Набавна вредност		
Состојба на 1 Јануари 2017	56.377	56.377
Зголемување	4.792	4.792
Софтвер во изградба	1.106	1.106
Состојба на 31 Декември 2017	62.275	62.275
Исправка на вредноста		
Состојба на 1 Јануари 2017	26.290	26.290
Амортизација	12.133	12.133
Состојба на 31 Декември 2017	38.423	38.423
Нето сметководствена вредност на 31 Декември 2017	23.852	23.852

ОКТА АД – Скопје

Белешки кон финансиските извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

16. Недвижности, постројки и опрема

	Земјиште	Згради	Машини и опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
На 1 јануари 2018					
Набавна вредност	247.319	3.190.314	6.665.735	107.793	10.211.161
Акумулирана амортизација	-	(2.937.040)	(5.132.157)	-	(8.069.197)
Нето книговодствена вредност	247.319	253.274	1.533.578	107.793	2.141.964
Година завршена на 31 декември 2018					
Почетна нето книговодствена вредност	247.319	253.274	1.533.578	107.793	2.141.964
Зтолемувања	-	-	-	90.936	90.936
Пренос од инвестиции од тек	-	20.009	50.114	(70.123)	-
Пренос во средства наменети за продажба	-	-	(321.965)	-	(321.965)
Амортизација	-	(49.112)	(212.156)	-	(261.268)
Крајна нето книговодствена вредност	247.319	224.171	1.049.571	128.606	1.649.667
На 31 декември 2018					
Набавна вредност	247.319	3.210.324	6.317.246	128.606	9.903.495
Акумулирана амортизација		(2.986.153)	(5.267.675)		(8.253.828)
Нето книговодствена вредност	247.319	224.171	1.049.571	128.606	1.649.667
Година завршена на 31 декември 2016					
Почетна нето книговодствена вредност	247.319	256.247	1.686.381	99.861	2.289.808
Зтолемувања	-	-	-	83.663	83.663
Пренос од инвестиции од тек	-	28.283	47.448	(75.731)	-
Намалувања (нето сметководствена вредност)	-	-	(5.184)	-	(5.184)
Амортизација	-	(31.256)	(195.067)	-	(226.323)
Крајна нето книговодствена вредност	247.319	253.274	1.533.578	107.793	2.141.964
На 31 декември 2016					
Набавна вредност	247.319	3.190.314	6.665.735	107.793	10.211.161
Акумулирана амортизација	-	(2.937.040)	(5.132.157)	-	(8.069.197)
Нето книговодствена вредност	247.319	253.274	1.533.578	107.793	2.141.964

16. Недвижности, постројки и опрема (продолжение)

Од вкупните трошоци за амортизација (на материјалните и нематеријалните средства), во трошоци за оператива и логистика вклучени се МКД 204.541 илјади (2017: МКД 168.921 илјади), во административни трошоци се вклучени МКД 51.220 илјади (2017: МКД 44.259 илјади) и во продажни и дистрибутивни трошоци се вклучени МКД 17.248 илјади (2017: МКД 25.276 илјади). Во текот на минатата година, компанијата го откупи земјиштето што во претходните години беше во сопственост на државата. Постапката пред соодветните административни органи е во тек.

Земајќи ја во предвид промената на природата на операциите на Друштвото, раководството го провери моделот на вреднување на недвижностите, постројките и опремата на 31 декември 2018. Надоместливата вредност се базира на употребливата вредност сметајќи ја целата рафинерија како една единица која генерира парични приливи. При определувањето на употребливата вредност, проектираните парични текови беа дисконтирани со дисконтна стапка од 5,92% (6,47% во 2017) по оданочување. Резултатите од тестот не покажаа дека е потребно да се направи обезвреднување на 31 декември 2018 година, како и на 31 декември 2017. Раководството направи сензитивна анализа на сегашната пазарна вредност на компанијата употребувајќи различни стапки на дисконт и заклучи дека пазарната вредност на компанијата е повисока од нето книgovodstvenata вредност на средствата до 5,92% WACC.

17. Финансиски средства расположливи за продажба

	2018	2017
На 1 јануари	23.310	21.584
Зголемувања	-	-
Отуѓување	(15.358)	-
Нето добивки пренесени во ревалоризациони резерви	1.881	1.726
На 31 декември	9.833	23.310

Финансиските средства расположливи за продажба се деноминирани во македонски денари и го вклучуваат следново:

	2018	2017
Вложувања во компании	9.833	5.693
Вложувања во банки	-	17.617
	9.833	23.310

18. Одложени даночни средства

Признаените одложени даночни средства се припишуваат на пренесените даночни загуби. Друштвото не препознало никаква одложена даночна обврска.

	2018	2017
<i>Одложени даночни средства:</i>		
Одложени даночни средства кои треба да се наплатат по повеќе од 12 месеци	4.198	-
Одложени даночни средства кои треба да се наплатат во рок од 12 месец	-	-
Одложен данок на добивка	4.198	-

ОКТА АД – Скопје**Белешки кон финансиските извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

Движење на времени разлики во текот на годината

	Баланс на 1 Јануари 2018	Признаена во приход	Баланс на 31 Декември 2018
Во илјади денари			
Пренесена загуба		(4.198)	4.198
	-	(4.198)	4.198

Времените разлики се однесуваат на пренесените даночни загуби. Со Законот за данок на добивката усвоен и стапен на сила на 2 август 2014 година, на даночниот обврзник му е дозволено да ја намали својата даночната основа за износот на даночните загуби кои ќе се пренесат во период од три години додека конечно не се користат. Фактот што даночната основа се намалува во следните три години врз основа на пренесените даночни загуби (предмет на поднесување на барање до владините институции), предизвика признавање на одложените даночни средства.

19. Залихи

	2018	2017
Трговска стока	469.740	466.051
Резервни делови и ситен инвентар	26.648	26.786
Вкупно залихи	496.388	492.837

20. Побарувања од купувачите и други побарувања

Нето книговодствената вредност на побарувањата од купувачите е следната:

	2018	2017
Купувачи во земјата	230.495	692.027
Купувачи од странство	272.866	158.791
Побарувања од купувачи - бруто	503.361	850.818
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	(65.166)	(63.766)
Вкупно побарувања од купувачи	438.195	787.052

ОКТА АД – Скопје**Белешки кон финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

20. Побарувања од купувачите и останати побарувања (продолжение)

Нето книговодствената вредност на побарувањата од купувачите и останатите побарувања е следната:

	2018	2017
Купувачи во земјата	230.495	692.027
Купувачи од странство	178.378	158.700
Купувачи поврзани субјекти во странство (Белешка 28)	94.488	91
Намалено за: Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	(65.166)	(63.766)
Побарувања од купувачите - нето	438.195	787.052
Побарувања од "Escrow" сметка	769.497	769.497
Претплатени трошоци	90.647	61.136
Авансни плаќања	4.288	3.879
Побарувања од вработените	-	-
Побарувања од данок на добивка	29.931	-
Други краткорочни побарувања	3.327	3.452
Побарувања за ДДВ	53.982	45.379
Останати побарувања	951.672	883.343
	1.389.867	1.670.395

Побарувањата од поврзани субјекти претставуваат побарувања од ЕЛ.П.ЕТ. Балкански С.А. Грција и ЕКО Бугарија (Белешка 28).

Според одредбите од Договорот за купопродажба и концесија од 8 мај 1999 склучен помеѓу ЕЛ.П.ЕТ. Балкански С.А. (матичната компанија) и Владата на Република Македонија, Друштвото има евидентирано побарувања за периодот од 2000 до 2004 година, во износ од приближно МКД 769.497 илјади кои се настанати пред преземањето на Друштвото од страна на ЕЛ.П.ЕТ. Балкански С.А..

Старосната анализа на побарувања од купувачите е како што следи:

	2018	2017
Недоспеани	321.406	782.496
до 30 дена	109.706	2.149
од 30 до 90 дена	6.843	23
од 90 дена до 1 година	240	2.384
Над 1 година	65.166	63.766
Вкупно бруто побарувања од купувачи	503.361	850.818

Движењата на провизијата за исправка на вредноста на побарувањата од купувачи е како што следи:

	2018	2017
На 1 јануари	63.766	66.890
Провизија за исправка на вредност на побарувањата	567	404
Наплатени провизирани побарувања	-	-
Ослободување на провизија	-	(991)
Трансфери	833	(2.537)
На 31 декември	65.166	63.766

ОКТА АД – Скопје**Белешки кон финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

20. Побарувања од купувачите и останати побарувања (продолжение)

Исправката на вредност генерално се отпишува кога не постојат предвидувања за надомест на побарувањето.

Старосната структура на побарувањата кои имаат исправка на вредноста е како што следи:

	2018	2017
Над 1 година	65.166	63.766
Над 180 дена	-	-
	65.166	63.766

Нето книговодствените вредности на побарувањата од купувачите се деноминирани во следниве валути:

	2018	2017
МКД	230.495	673.789
ЕУР	177.683	148.919
УСД	95.183	28.110
	503.361	850.818

Нето книговодствените вредности на останатите побарувања се деноминирани во следниве валути:

	2018	2017
МКД	951.672	883.343
	951.672	883.343

Пазарната вредност на побарувањата од купувачите и останатите побарувања на денот на билансот на состојба е иста со нивната нето книговодствена вредност.

21. Пари и парични средства

	2018	2017
Денарски жиро - сметки	941.661	747.434
Девизни жиро - сметки	31.320	30.281
Благајна	3	35
Останати парични средства	403.743	684.585
	1.376.727	1.462.335

Нето книговодствената вредности на парите и паричните средства се деноминирани во следните валути:

	2018	2017
МКД	1.345.407	1.350.875
ЕУР	28.827	98.078
УСД	2.493	13.382
	1.376.727	1.462.335

22. Средства наменети за продажба и прекинати операции

	2018	2017
Недвижности, постројки и опрема	192.677	-
	192.677	-

Средствата кои се чуваат за продажба се признаени по нивната објективна вредност намалена за проценетите трошоци за продажба. Во текот на 2018 година, ОКТА склучи рамковен договор за екстракција и продажба на благородни метали содржани во катализаторите кои претходно биле користени за рафинирање на сирова нафта. Катализаторот е класифициран како средства кои се чуваат за продажба од датумот кога компанијата го склучи договорот. Компанија изврши вреднување на објективната вредност на средствот и призна трошоци за обезвреднување на средствата во износ од 129.508 МКД заклучно со 31 декември 2018 година.

23. Капитал и резерви**A) Акции**

Вкупниот број на обични акции изнесува 846.360 обични акции со номинална вредност од ЕУР 51,12 по акција (2017: 846.360 со номинална вредност од ЕУР 51,12 по акција). Сите издадени акции се целосно платени.

Заклучно со 31 декември 2018 структурата на акционерите е како следи:

	Број на обични акции	Вкупен број на акции	вкупниот акционерски капитал	% од вкупниот
ЕЛ.П.ЕТ Балкански С.А.	689.875	689.875	81,51 %	
ДПТУ Пуцко Петрол	91.965	91.965	10,87 %	
Други 1)	64.520	64.520	7,62 %	
	846.360	846.360	100%	

- 1) Акционери кои индивидуално се сопственици на помалку од 0,4% од акционерскиот капитал.

B) Дивиденди

Исплатата на дивидендата на компанијата во текот на 2018 година изнесува 34 денари (2017: 91.705). Нема објавени дивиденди во текот на 2018 година. Објавените и исплатените дивиденди за годината која заврши на 31 декември 2017 во целост се однесуваат на дивиденди на обични акции.

В) Резерви***Законски резерви***

Според македонската регулатива, Друштвото е обврзано да има задолжителни законски резерви издвоени преку резервирања од нето добивката. Со промените во законот за трговски друштва ефективен од 1 јануари 2013 годишното издвојување за законски резерви треба да изнесува минимум 5% од добивката, освен доколку Друштвото има веќе издвоено резерви кои изнесуваат една десетина (1/10) од основниот акционерски капитал. Друштвото има достигнато потребното минимално ниво на законски резерви во претходните години и според тоа нема издвојувања за законски резерви во 2018 година.

Ревалоризациони резерви

Ревалоризационите резерви се однесуваат за: (а) недвижности, постројки и опрема, и се состојат од кумулативното зголемување на нивната сегашната вредност врз основа на зголемувањето на индексот на цени на производителите на денот на ревалоризација, кое се пресметуваше до 2003, и (б) ефектите од ревалоризација на финансиските средства расположливи за продажба.

24. Обврски за бенефиции на вработените

	2018	2017
Отпремнини за пензионирање и јубилејни награди	12.344	13.680
	12.344	13.680

Претпоставките се базирани на актуарските пресметки изгответи во согласност со објавените статистики во земјата. Обврските за бенефиции на вработените се сметаат годишно од страна на независен актуар со користење на метода на кредитирање на проектирана единица.

Стапка на смртност:

Од проучување на стапките на смртност во минатите години Друштвото одреди репрезентативна стапка за очекувана смртност во Република Македонија. Користена е стандардната табела на смртност EVK2000 за 2018 и 2017 година.

24. Обврски за бенефиции на вработените (продолжение)

	2018	2017
Износи признаени во Билансот на состојба		
Сегашна вредност на обврската	12.344	13.680
Пазарна вредноста на средствата на планот	-	-
Нето обврска/ (средства) во билансот на состојба	12.344	13.680
Износи признаени во билансот на успех		
Трошок за тековна услуга	609	641
Нето камата на нето обврската/ (средство) од планот за дефинирани користи	543	663
Признавање на актуарски (добивки)/ загуби	-	-
Редовен трошок во билансот на успех	1.152	1.304
Подмирување/ Скратувања/ Загуба/ (добивка) од престанок	20.821	47.099
Вкупен трошок во билансот на успех	21.973	48.403
Усогласување на обврската		
Обврски за план на дефинирани користи на почетокот на периодот	13.680	14.771
Трошок за тековна услуга	609	641
Трошок за камата	543	663
Бенефиции платени директно од Друштвото	(1.272)	(2.401)
Подмирување/ Скратувања/ Загуба/ (добивка) од престанок	-	-
Актуарски (добивки)/ загуби - искуство	(1.216)	6
Обврски за планот на дефинирани користи на крајот на периодот	12.344	13.680
Движење на нето обврската/ (средствата) во билансот на состојба		
Нето обврска/ (средство) во билансот на состојба на почетокот на годината	13.680	14.771
Директно платено бенефиции	(22.093)	(49.721)
Вкупно трошоци признаени во билансот на успех	22.051	48.403
Вкупен износ признаен во останатата сеопфатна добивка	(1.294)	227
Нето обврска/ (средство) во билансот на состојба	12.344	13.680
Претпоставки		
Дисконтна стапка	2,9%	3,8%
Ценовна инфлација	1,8%	2%
Стапка на пораст на компензацијата	1,8%	4,5%
Траење на планот	13,94	13,56
Иден работен век	14,18	18,54

25. Обврски кон добавувачи и останати обврски

Нето книговодствената вредност на обврските кон добавувачи е следната:

	2018	2017
Обврски кон добавувачи во земјата	257.455	516.014
Обврски кон добавувачи во странство	193.119	540.557
Обврски за примени нефактурирани стоки	-	-
	450.574	1.056.571

Нето книговодствената вредност на обврските кон добавувачи и останати обврски е следната:

	2018	2017
Обврски кон добавувачи во земјата	257.455	516.014
Обврски кон добавувачи во странство	6.307	9.557
Обврски кон поврзани субјекти во странство	17.203	369.025
Обврски кон добавувачи во странство пред превземање	169.609	161.975
Обврски кон добавувачи	450.574	1.056.571
Примени аванси	37.120	26.702
Обврски за акцизи	77.128	65.815
Обврски за плати	11.946	13.147
Обврски за персонален данок и придонеси	5.830	6.407
Данок од задршка	59	109
Провизија за судски спорови	9.678	5.081
Однапред предвидени трошоци	46.394	44.790
Останати обврски	302	1.059
Други тековни обврски	188.457	163.110
	639.031	1.219.681

Обврските кон поврзани субјекти претставуваат обврски кон Хеленик Петролеум С.А. Грција и ЕКО Бугарија (белешка 28).

Нето книговодствените вредности на обврските кон добавувачи се деноминирани во следниве валути:

	2018	2017
МКД	257.455	516.014
УСД	162.660	354.663
ЕУР	30.459	185.894
	450.574	1.056.571

Нето книговодствените вредности на останатите обврски се деноминирани во следниве валути:

	2018	2017
МКД	188.457	163.110
	188.457	163.110

26. Трошоци по природа

	2018	2017
Набавна вредност за продадена трговска стока	26,577,661	21,923,626
Трошоци за вработените	318,103	334,512
Трошоци за амортизација	273,009	238,456
Исправка на вредност на долгорочните средства	129,508	0
Разни трошоци	82,391	91,571
Останати фиксни трошоци	48,115	49,743
Трошоци за надомести на вработени за храна и превоз	34,795	35,792
Премии за осигурување	28,780	23,347
Трошоци за отпремнина	21,598	44,493
Потрошена електрична енергија	21,211	20,529
Промоции, реклами и спонзорства	15,653	11,393
Трошоци за третман на отпад и укинување на стоки	14,877	9,041
Трошоци за манипулација и логистика	14,873	10,185
Исправка на вредноста на продадени добра	13,674	0
Трошоци за одржување	12,833	13,307
Останати варијабилни трошоци	12,503	9,979
Трошоци за закупнина	7,504	10,969
Транспортни трошоци	3,698	1,234
Трошоци за телекомуникациски услуги	2,382	1,380
Сопствена потрошувачка на гориво	2,333	950
Трошоци за деловни патувања	1,483	1,553
Потрошок на канцелариски материјал	992	1,299
Трошоци за претплати и списанија	794	2,325
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	567	860
Трошоци за продадена електрична енергија	470	0
Нето книgovодствена вредност на отуѓени основни средства	35	450
Исправка на материјали од магацин	-	12,604
Исправка на залихата	-	31,038
	27,639,842	22,880,636

27. Трошоци за вработените

	2018	2017
Трошоци за плати	195.768	207.789
Придонеси и даноци за плати	93.538	100.903
Други бенефиции	28.797	25.820
	318.103	334.512
Просечен број на вработени	366	404

ОКТА АД – Скопје**Белешки кон финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

28. Трансакции со поврзани субјекти

Друштвото е контролирано од ЕЛ.П.ЕТ Балкански С.А.Грција, кој поседува 81,51% од акциите на Друштвото. Краен сопственик е Хеленик Петролеум С.А., со седиште во Грција. Останатите 7,62% од акциите на Друштвото се во сопственост на останати акционери и 10,87% од акциите се во сопственост на ДПТУ Пуцко Петрол Увоз-Извоз Доо Македонски Брод.

Следниве трансакции се направени со поврзаните страни, главниот акционер на компанија, компанијата краен сопственик (опишани погоре во првиот став од оваа белешка) и други поврзани страни кои се компании членки на Групацијата Хеленик Петролеум.

Подолу се прикажани трансакциите со поврзаните субјекти:

Продажби на стоки и услуги

Продажба на стоки	2018	2017
ЕКО Србија	121.074	-
	121.074	-

Продажби на услуги	2018	2017
Вардакс С.А.	557	881
Југопетрол А.Д	557	928
Хеленик Петролеум С.А.	71	-
ЕКО Србија	3.487	1.256
	4.672	3.065

Набавки на сировини, стоки и услуги

Набавки на сировини и стоки	2018	2017
Хеленик Петролеум С.А.	25.755.005	20.998.192
ХФЛ С.А.	597	-
	25.755.602	20.998.192

Набавки на услуги	2018	2017
Хеленик Петролеум С.А.	20.394	25.095
ЕЛ.П.ЕТ Интернационал консалтинг	1.660	4.992
Аспрофос С.А.	-	115
ХФЛ С.А.	4.992	5.816
ЕКО Бугарија	300	345
	27.346	36.363

ОКТА АД – Скопје**Белешки кон финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во илјади денари, освен доколку не е поинаку назначено)

28. Трансакции со поврзани субјекти (продолжение)*Салда кои произлегуваат од продажба на добра/услуги*

<i>Побарувања од продажби на стоки</i>	2018	2017
ЕКО Србија	94.463	-
	94.463	-

<i>Побарувања од продажби на услуги</i>	2018	2017
ЕКО Бугарија	-	87
ЕЛ.П.ЕТ Балкански С.А.	-	4
	-	91

Салда кои произлегуваат од набавки на сировини, стоки и услуги

<i>Обврски од набавки на сировини и стоки</i>	2018	2017
Хеленик Петролеум С.А.	16.292	368.457
	16.292	368.457

<i>Обврски од набавки на услуги</i>	2017	2016
ХФЛ С.А.	-	454
Хеленик Петролеум С.А.	912	114
	912	568

Надоместоци за раководството

Раководство ги вклучува членовите на Одборот на директори и Директорите на Друштвото. Надоместоците платени или кои треба да се платат на раководство за услугите се прикажани подолу:

	2018	2017
Нето плати	28.608	25.256
Даноци и придонеси од плата	11.173	10.090
Останати бенефиции	7.838	4.919
	47.619	40.265

29. Потенцијални обврски**Банкарски гаранции**

Друштвото има потенцијални обврски во однос на банкарски гаранции кои произлегуваат од нејзиниот нормален тек на работење. Не се очекува да произлезат значајни обврски, како резултат на потенцијалните обврски. На 31 декември 2018 година, Друштвото има банкарски гаранции во износ од МКД 600.405 илјади (2017: МКД 625.251 илјади). На датумот на овие финансиски извештаи, не се очекуваат никакви дополнителни плаќања.

29. Потенцијални обврски (продолжение)

Правни спорови

Во рамките тековните активности, постои можност да се добијат тужби против Друштвото. Врз основа на сопствени проценки, како и совети од интерни и екстерни консултанти, раководството на Друштвото смета дека тужбите нема да предизвикаат материјални загуби (Белешка 25).

30. Превземени обврски

Обврски по основ на оперативен наем

Друштвото користи возила под оперативен наем. Трошоците кои произлегуваат од наемот се прикажани во билансот на успех, Белешка 7,8 и 9.

Во табелата долу се прикажани идните минимални плаќањата кои произлегуваат од оперативниот наем:

	2018	2017
Не повеќе од 1 година	10.169	11.744
Повеќе од 1 година но не повеќе од 5 години	6.981	15.372
Повеќе од 5 години	-	-
	17.150	27.116

31. Настани по периодот на известување

Нема последователни настани после периодот на известување кои би влијаеле на извештајот на сеопфатната добивка, на извештајот на финансиската состојба како и на извештајот за паричните текови за 2018 година.

ПРИЛОГ 1

Контролор

--	--	--

1	2	3	4	5	6	7	8	9	#	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Vид работа	Адентификационен број (ЕМБС Резервни кодекси)																						

Назив на друштвото

ОКТА РАФИНЕРИЈА НА НАФТА АД СКОПЈЕ

Адреса, седиште и телефон

ул.1 бр25 с.Миладиновци

Скопје

02 2532107

Адреса за е-пошта

okta.info@helpe.gr

Единствен даночен број

4	0	3	2	5	4	8	4	5
---	---	---	---	---	---	---	---	---

**БИЛАНС НА СОСТОЈБАТА
(ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА)**

а ден 31.12. 2018 година

(во денари)

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	АКТИВА: A. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (002+009+020+021+031)	001		1,676,948,345	2,189,126,689
2.	I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (003+004+005+006+007+008)	002	5	17,102,164	23,852,166
3.	Издатоци за развој	003			
4.	Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	004	5	14,080,634	22,745,564
5.	Гудвил	005			
6.	Аванси за набавка на нематеријални средства	006			
7.	Нематеријални средства во подготовкa	007	5	3,021,530	1,106,602
8.	Останати нематеријални средства	008			
9.	II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (010+013+014+015+016+017+018+019)	009	6	1,649,666,840	2,141,964,023
10.	Недвижности (011+012)	010	6	471,489,859	500,592,378
10.а.	Земјиште	011	6	247,318,807	247,318,807
10.б.	Градежни објекти	012	6	224,171,052	253,273,571
11.	Постројки и опрема	013	6	992,384,269	1,467,522,844
12.	Транспортни средства	014	6	10,489,613	17,446,710
13.	Алат, погонски и канцелариски инвентар и меб	015	6	46,656,951	48,568,957

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
14.	Биолошки средства	016			
15.	Аванси за набавка на материјални средства	017			
16.	Материјални средства во подготовкa	018	6	128,606,391	107,793,377
17.	Останати материјални средства	019		39,757	39,757
18.	III. ВЛОЖУВАЊА ВО НЕДВИЖНОСТИ	020			
19.	IV. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (022+023+024+025+026+030)	021		10,179,341	23,310,500
20.	Вложувања во подружници	022			
21.	Вложувања во придружени друштва и учества во заеднички вложувања	023			
22.	Побарувања по дадени долгочорни заеми на поврзани друштва	024			
23.	Побарувања по дадени долгочорни заеми	025			
24.	Вложувања во долгочорни хартии од вредност (027+028+029)	026		9,832,500	23,310,500
24.a.	Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	027			
24.б.	Вложувања во хартии од вредност расположиви за продажба	028		9,832,500	23,310,500
24.в.	вложувања во хартии од вредност според објективната вредност преку добивката или загубата	029			
25.	Останати долгочорни финансиски средства	030		346,841	0
26.	V. ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (032+033+034)	031		0	
27.	Побарувања од поврзани друштва	032			
28.	Побарувања од купувачи	033			0
29.	Останати долгочорни побарувања	034			
30.	VI. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	035		4,198,255	
31.	Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	036		3,171,988,716	3,564,430,590
32.	I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	037		496,388,147	492,836,762
33.	Залихи на сировини и материјали	038		8,361,583	8,809,017
34.	Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	039		18,286,290	17,976,882
35.	Залихи на недовршени производи и полупроизводи	040			
36.	Залихи на готови производи	041			
37.	Залихи на трговски стоки	042		469,740,274	466,050,863
38.	Залихи на биолошки средства	043			

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
39.	II. СРЕДСТВА (ИЛИ ПРИГУШЕНИ ОГУГУВАЊЕ) НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ ФЛЕОТЕЦЬЛ	044		192,677,286	
40.	III. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (046+047+048+049+050+051)	045		1,298,873,984	1,609,259,400
41.	Побарувања од поврзани друштва	046	7	94,487,095	140,415
42.	Побарувања од купувачи	047	7	343,707,523	786,911,966
43.	Побарувања за дадени аванси на добавувачи	048		4,288,896	3,879,485
44.	Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати	049		83,913,895	45,378,796
45.	Побарувања од вработените	050		0	
46.	Останати краткорочни побарувања	051		772,476,575	772,948,738
47.	IV. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (053+056+057+058)	052		0	0
48.	Вложувања во хартии од вредност (054+055)	053		0	
48.a.	Вложувања кои се чуваат до доспевање	054			
48.6.	Вложувања според објективната вредност преку добивката или загубата	055			
49.	Побарувања по дадени заеми на поврзани дру	056			
50.	Побарувања по дадени заеми	057			
51.	Останати краткорочни финансиски средства	058			
52.	V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (060+061)	059		1,376,726,585	1,462,334,428
52.a.	Парични средства	060	8	972,983,894	777,750,235
52.6.	Парични еквиваленти	061	8	403,742,691	684,584,193
53.	VI. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	062		90,646,243	61,136,078
54.	VКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+035+036+044+062)	063		5,136,458,845	5,814,693,357
55.	В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА – АКТИВА	064		3,615,529,828	3,615,529,828
56.	ПАСИВА: А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (066+067-068-069+070+071+075-076+077-078)	065		4,485,083,780	4,580,906,481
57.	I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	066	10	2,472,819,516	2,472,819,516
58.	II. ПРЕМИИ НА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	067			
59.	III. СОПСТВЕНИ АКЦИИ (-)	068			
60.	IV. ЗАПИШАН, НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ (-)	069		0	0
61.	V. РЕВАЛОРИЗАЦИСКА РЕЗЕРВА И РАЗЛИКИ ОД ВРЕДНУВАЊЕ НА КОМПОНЕНТИ НА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	070		101,755,502	97,450,853
62.	VI. РЕЗЕРВИ (072+073+074)	071		812,119,797	812,119,797
63.	Законски резерви	072		494,718,176	494,718,176
64.	Статутарни резерви	073			
65.	Останати резерви	074		317,401,621	317,401,621

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
66.	VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	075		1,198,516,315	995,276,696
67.	VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	076		0	
68.	IX. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	077		0	203,239,619
69.	X. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	078		100,127,350	0
70.	XI. ГЛАВНИНА НА СОПСТВЕНИЦИТЕ НА МАТИЧНОТО ДРУШТВО	079			
71.	XII. НЕКОНТРОЛИРАНО УЧЕСТВО	080			
72.	Б. ОБВРСКИ (082+085+095)	081		596,207,292	1,183,916,736
73.	I. ДОЛГОРОЧНИ РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И ТРОШОЦИ (083+084)	082		12,344,390	13,679,682
74.	Резервирања за пензии, отпремнини и слични обврски кон вработените	083		12,344,390	13,679,682
75.	Останати долгорочни резервирања за ризици и трошоци	084			
76.	II. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 086 до 093)	085		0	0
77.	Обврски спрема поврзани друштва	086			
78.	Обврски спрема добавувачи	087			
79.	Обврски за аванси, депозити и кауции	088			
80.	Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	089			
81.	Обврски по заеми и кредити	090			
82.	Обврски по хартии од вредност	091			
83.	Останати финансиски обврски	092			
84.	Останати долгорочни обврски	093			
85.	III. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	094			
86.	IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 096 до 108)	095		583,862,902	1,170,237,054
87.	Обврски спрема поврзани друштва	096	10	17,179,225	368,829,273
88.	Обврски спрема добавувачи	097	10	433,394,660	687,742,272
89.	Обврски за аванси, депозити и кауции	098		37,119,678	26,702,143
90.	Обврски по основ на даноци и придонеси на плата и најомести на плата	099		5,829,786	6,407,376
91.	Обврски кон вработените	100		12,248,528	13,267,372
92.	Тековни даночни обврски	101		77,186,828	66,349,812
93.	Краткорочни резервирања за ризици и трошоц	102			
94.	Обврски по заеми и кредити спрема поврзани	103			
95.	Обврски по заеми и кредити	104		0	

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
96.	Обврски по хартии од вредност	105			
97.	Обврски по основ на учество во резултатот	106		904,197	938,806
98.	Останати финансиски обврски	107			
99.	Останати краткорочни обврски	108			
100.	V. ОДЛОЖЕНО ПЛАКАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	109		55,167,773	49,870,140
101.	VI. ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТТУГУВАЊЕ) КОИ СЕ ЧУВААТ	110			
102.	ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (065+081+094+109+110)	111		5,136,458,845	5,814,693,357
103.	В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА-ПАСИВА	112		3,615,529,828	3,615,529,828

Лице одговорно за составување на образецот: Име и п

Теодора Соломанова Илиќ

Број од регистарот на Институтот на сметководители и
овластени сметководители на Република Македонија

0100467

Потпис

 Во,

Скопје

Во

Скопје На ден

26.02. 2019 година

На ден

26.02. 2019 година

Име и презиме на законскиот застапник на друштвото

Иоаннис Героуланос

Потпис

ПРИЛОГ 2

Период	Контролор
1 2 3	0 4 0 7 4 0 0 9
4 5 6 7 8 9 10 11	12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

Вид работа   Идентификационен број (ЕМБС)   Резервни кодекси

Назив на друштвото

ОКТА РАФИНЕРИЈА НА НАФТА АД СКОПЈЕ

Адреса, седиште и телефон

ул.1 бр25 с.Миладиновци

Скопје

02 2532107

Адреса за е-пошта

okta.info@helpe.gr

Единствен даночен број

4 0 3 0 9 8 0 2 5 4 8 4 5

БИЛАНС НА УСПЕХ
(ИЗВЕШТАЈ ЗА ДОБИВКА ИЛИ ЗАГУБА)
 за периодот од 01.01. до 31.12. 2018 година

(во денари)

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+203+206)	201		27,525,571,032	23,115,248,296
2.	Приходи од продажба	202	11	27,513,616,443	23,106,572,416
3.	Останати приходи	203		11,954,589	8,675,880
4.	Промена на вредноста на залихи на готови производи и на недовршено производство	XXX	XXX	XXX	XXX
4.a.	Залихи на готови производи и на недовршено производство на почетокот на годината	204		0	0
4.b.	Залихи на готови производи и на недовршено производство на крајот на годината	205		0	0
5.	Капитализирано сопствено производство и услуги	206			
6.	II. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (208+209+210+211+212+213+218+219+220+221+222)	207		27,648,759,038	22,899,282,028
7.	Трошоци за сировини и други материјали	208		45,823,211	60,514,996
8.	Набавна вредност на продадени стоки	209		26,592,772,275	21,952,404,285
9.	Набавна вредност на продадени материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	210			
10.	Услуги со карактер на материјални трошоци	211		69,969,442	66,599,949
11.	Останати трошоци од работењето	212		167,788,691	175,567,139
12.	Трошоци за вработени (214+215+216+217)	213		353,189,626	370,289,329
12.a.	Плати и надоместоци на плати (нето)	214		195,760,435	205,877,536

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
12.б.	Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	215		18,097,630	19,137,780
12.в.	Придонеси од задолжително социјално осигурување	216		75,448,223	81,536,685
12.г.	Останати трошоци за вработените	217		63,883,338	63,737,328
13.	Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	218		273,008,832	238,456,670
14.	Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни средства	219			
15.	Вредносно усогласување (обезвреднување) на тековни средства	220		143,749,567	31,899,218
16.	Резервирања за трошоци и ризици	221		1,151,931	1,303,799
17.	Останати расходи од работењето	222		1,305,463	2,246,643
18.	III. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ (224+229+230+231+232+233)	223		39,370,856	60,185,862
19.	Финансиски приходи од односи со поврзани друштва (225+226+227+228)	224		2,042,924	7,747,902
19.а.	Приходи од вложувања во поврзани друштва	225			
19.б.	Приходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	226			
19.в.	Приходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	227		2,042,924	7,747,902
19.г.	Останати финансиски приходи од работење со поврзани друштва	228			
20.	Приходи од вложувања во неповрзани друштва	229		207,000	2,639,050
21.	Приходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	230		11,696,410	3,328,650
22.	Приходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	231		23,472,080	44,298,339
23.	Нереализирани добивки (приходи) од финансиски средства	232			
24.	Останати финансиски приходи	233		1,952,442	2,171,921
25.	IV. ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ (235+239+240+241+242+243)	234		20,508,455	41,286,854
26.	Финансиски расходи од односи со поврзани друштва (236+237+238)	235		7,147,360	8,670,777
26.а.	Расходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	236			
26.б.	Расходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	237		7,147,360	8,670,777
26.в.	Останати финансиски расходи од поврзани друштва	238			
27.	Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	239		712,217	21,360,856
28.	Расходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	240		12,648,878	11,255,221

Реден брой	П О З И Ц И Ј А	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
29.	Нереализирани загуби (расходи) од финансиски средства	241			
30.	Вредносно усогласување на финансиски средства и вложувања	242			
31.	Останати финансиски расходи	243			
32.	Удел во добивката на придружените друштва	244			
33.	Удел во загубата на придружените друштва	245			
34.	Добивка од редовното работење (201+223+244) - (204-205+207+234+245)	246		0	234,865,276
35.	Загуба од редовното работење (204-205+207+234+245) - (201+223+244)	247		-104,325,605	0
36.	Нето добивка од прекинати работења	248			
37.	Нето загуба од прекинати работења	249			
38.	Добивка пред оданочување (246+248) или (246-249)	250		0	234,865,276
39.	Загуба пред оданочување (247+249) или (247-248)	251		-104,325,605	0
40.	Данок на добивка	252		0	31,625,657
41.	Одложени даночни приходи	253		4,198,255	
42.	Одложени даночни расходи	254			
43.	НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (250-252+253-254)	255		0	203,239,619
44.	НЕТО ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (251+252-253+254)	256		-100,127,350	0
45.	Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	257		366	404
46.	Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	258		12	12
47.	ДОБИВКА / ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДОТ	259		-100,127,350	203,239,619
47.а.	Добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	260			203,239,619
47.б.		261			
47.в.	Загуба која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	262		-100,127,350	
47.г.	Загуба која се однесува на неконтролираното учество	263			
48.	ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА	264			
48.а.	Вкупна основна заработка по акција	265		-118	240
48.б.	Вкупно разводната заработка по акција	266			
48.в.	Основна заработка по акција од прекинато работење	267			
48.г.	Разводната заработка по акција од прекинато работење	268			

ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
 за периодот од 01.01. до 31.12. 2018 година

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	Добивка за годината	269		0	203,239,619
2.	Загуба за годината	270		-100,127,350	0
3.	Останата сеопфатна добивка (273+275+277+279+281+283) -(274+276+278+280+282+284)	271		3,174,799	1,953,609
4.	Останата сеопфатна загуба (274+276+278+280+282+284) - 273+275+277+279+281+283)	272		0	0
5.	Добивки кои произлегуваат од преведување на странско работење	273			
6.	Загуби кои произлегуваат од преведување на странско работење	274			
7.	Добивки од повторно мерење на финансиски средства расположиви за продажба	275		1,880,300	1,726,600
8.	Загуби од повторно мерење на финансиски средства расположиви за продажба	276			
9.	Ефективен дел од добивки од хеџинг инструменти за хецирање на парични текови	277			
10.	Ефективен дел од загуби од хеџинг инструменти за хецирање на парични текови	278			
11.	Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства (+)	279			
12.	Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства (-)	280			
13.	Актуарски добивки на дефинирани планови за користи на вработените	281		1,294,499	227,009
14.	Актуарски загуби на дефинирани планови за користи на вработените	282			
15.	Удел во останата сеопфатна добивка на придружни друштва (само за потреби на консолидација)	283			
16.	Удел во останата сеопфатна загуба на придружни друштва (само за потреби на консолидација)	284			
17.	Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка	285			
18.	Нето останата сеопфатна добивка (271-285)	286		3,174,799	1,953,609
19.	Нето останата сеопфатна загуба (285-271) или (272+285)	287			
20.	Вкупна сеопфатна добивка за годината (269+286) или (286-270)	288		0	205,193,228
20.a.	Сеопфатна добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	289		0	205,193,228
20.6.	Сеопфатна добивка која припаѓа на неконтролираното учество	290			
21.	Вкупна сеопфатна загуба за годината (270-286) или (287-269)	291		-96,952,551	0

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
21.a.	Сеопфатна загуба која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	292		-96,952,551	
21.б.	Сеопфатна загуба која припаѓа на неконтролираното учество	293			

ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ

ПРЕТЕЖНО ОД

Трговија на големо со цврсти, течни и гасовити горива

ДЕЈНОСТ-

4 6 7 1

(Се назначува главната приходна шифра на дејноста утврдена со НКД согласно член 9 од Законот за едношалтерскиот систем - Службен весник на Република Македонија бр. 84/05, 13/07, 150/07, 140/08, 17/11, 53/11 и 70/13)

Лице одговорно за составување на образецот: Име и презиме

Теодора Соломанова Илиќ

Број од регистарот на Институтот на сметководители и
овластени сметководители на Република Македонија

0100467

Потпис

Во, Скопје

Во

Скопје

На ден 26.02. 2019 година

На ден

26.02. 2019 година

Име и презиме на законскиот застапник на друштвото

Иоаннис Героуланос

ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018
(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

1. Општи информации

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво - Скопје (во понатамошниот текст Друштвото) е акционерско друштво основано на 26 март 1980 година. Друштвото е 81,51% во сопственост на ЕЛ.П.ЕТ Балкански С.А., компанија контролирана од Хеленик Петролеум С. А. Мајката компанија е со седиште во Грција.

Главните активности на Друштвото се трговија, увоз, производство и намешување, на нафтени деривати. Основни продукти се бензини, дизели, мазут, ТНГ, керозин. ОКТА има водечка позиција во набавка и трговија со нафтени деривати. Друштвото ја користи рафинеријата и инсталациите во Скопје за увоз, складирање и продажба на нафтени деривати.

Почнувајќи од 31 декември 2013 г. ОКТА котира на македонската берза.

На 31 декември 2018 година, Друштвото има 356 вработени (2017: 383 вработени).

Адресата на Друштвото е следна:
Улица 1 бр. 25 с. Миладиновци, Илинден
1000 Скопје
Македонија

Финансиските извештаи на ОКТА АД - Скопје беа одобрени за издавање од страна на Менаџментот на 20 февруари 2019 година и ќе бидат предмет на одобрување од страна на Управниот одбор на 26 февруари 2019 година. Овие финансиски извештаи се предмет на одобрување од Собранието на акционери на Друштвото.

2. Значајни сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при изготвувањето на овие финансиски извештаи се изнесени подолу. Овие политики се конзистентно применети во прикажаните години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1. Основи за подготовка

Финансиските извештаи се подгответи, во сите материјални аспекти, во согласност со Законот за трговски друштва (објавен во Службен весник бр, 28/2004, 84/2005, 25/2007, 87/2008, 42/2010, 48/2010, 24/2011, 166/2012, 187/2013, 38/2014, 41/2014, 138/2014, 88/2016, 192/2016, 6/2017, 30/2017, 61/2017 , 88/2017, 192/2017, 64/2018 и 120/2018) и Правилникот за сметководство (објавен во Службен весник бр, 159/2009, 164/2010 и 107/2011) каде што се објавени Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување (МСФИ). Во правилникот за сметководство се објавени Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување (МСФИ) од МСФИ 1 до МСФИ 8, Меѓународните Сметководствени Стандарди (МСС) од МСС 1 до МСС 41, толкувањата издадени од Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ) од КТМФИ 1 до КТМФИ 17 и толкувањата на Постојниот комитет на толкувања (ПКТ) од ПКТ 1 до ПКТ 32.

МСФИ 9, МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСФИ 13, МСФИ 15, МСФИ 16, КТМФИ 18, КТМФИ 19, КТМФИ 20 и КТМФИ 21 не се вклучени во Правилникот за сметководство и не се применети од страна на Друштвото.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.1. Основи за подготовка (продолжение)

МСФИ стандардите (вклучувајќи го и МСФИ 1) иницијално беа објавени во Службен весник во 1997 и оттогаш следеа неколку промени. Последната промена беше објавена во декември 2010 година. Друштвото ги применува сите релевантни стандарди и измените и интерпретациите кои се објавени во Службен Весник.

Финансиските извештаи се подготвени врз концептот на набавна вредност модифицирана од ревалоризацијата на одредени основни средства и амортизацијата финансиските средства расположливи за продажба.

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари – МКД, освен доколку не е поинаку наведено.

Конзистентност

Презентацијата и класификацијата на ставките во финансиските извештаи е задржана од еден период до следниот освен, ако не е очигледно дека промена во природата на операциите на ентитетот или при преглед на финансиските извештаи дека друга презентација или класификација е по соодветна. Сепак, ваквата рекласификација не резултираше со значајна промена во содржината и форматот на финансиската содржина презентирана во финансиските извештаи.

2.2. Превод во странска валута

а) Функционална и презентативска валута

Позициите вклучени во финансиските извештаи се мерат со користење на валутата на примарното економско опкружување во кое функционира ентитетот (функционална валута) што е македонски денари (МКД).

б) Трансакции и баланси

Трансакциите во странска валута се преведуваат во македонски денари со користење на девизните курсеви кои преовладуваат на датумите на трансакциите или вреднувањето кога предметите се мерат повторно. Добивките и загубите од курсни разлики кои произлегуваат од намирувањето на таквите трансакции и од монетарните средства и обврски за превод деноминирани во странска валута на крајот на годината се признаваат во Билансот на успех. Монетарните средства и обврски деноминирани во странска валута се преведуваат според средниот курс на Народната банка на Република Македонија важечки на датумот на финансиските извештаи. Добивките и загубите од курсни разлики се прикажани во Билансот на успех во рамките на "финансискиот приход / трошоци (нето)".

**ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.2. Превод во странска валута (продолжение)

Девизните договори на Друштвото се претежно ЕУРО (ЕУР) и САД долари (УСД). Девизните курсеви користени за превод на 31 декември 2018 и 31 декември 2017 година беа како што следи:

Девизен курс:	31 Декември 2018	31 Декември 2017
МКД	МКД	МКД
ЕУР	61.50	61.49
УСД	53.69	51.27

2.3. Недвижности, постројки и опрема

Ставките на недвижностите, постројките и опремата се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загуби од оштетување на основните средства. Истите до 2003 се ревалоризирани на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти на растежот на цените на индустриски производи на набавната или ревалоризираната вредност како и на исправката на вредноста, како би се добила приближна вредност за замена на материјалните вложувања. Нето ефектот на ревалоризацијата е прикажан во ревалоризациони резерви.

Зголемувањата се евидентираат по набавна вредност. Набавната вредност ја претставува фактурната вредност зголемена за трошоците настанати при ставањето на средствата во употреба.

Отстапените или на друг начин отуѓените материјални средства претставуваат расходи или техничка застареност или друг начин на отстранување на материјалните средства, вклучувајќи ја и акумулираната исправка на вредноста. Добивките или загубите што произлегуваат од отуѓувањето на материјалните средства се прикажуваат во билансот на успех.

a) Последователи издатоци

Последователните издатоци се капитализираат или се препознаваат како посебно средство, како што е соодветно, само во случај кога е веројатно дека Друштвото ќе има идна економска полезност од издатоците и издатоците можат да се измерат веродостојно.

Нето сегашната вредност на средството кое е заменето се отпишува. Сите останати поправки и одржувања се прикажуваат во билансот на успех како трошоци како што настануваат.

б) Амортизација

Амортизацијата на основните средства се пресметува по пропорционална метода, користејќи стапки не пониски од пропишаните со закон, на начин да се алоцира набавната или ревалоризираната вредност на средствата во текот на нивниот корисен век на траење.

Амортизирањето на недвижностите, постројките и опремата започнува по истекување на месецот во кој тие се ставени во употреба, во годината во која започнало нивното користење.

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018
(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.3. Недвижности, постројки и опрема (продолжение)

6) Амортизација (продолжение)

Подолу се претставени применетите корисни векови на употреба на средствата при пресметка на амортизација:

	2018	2017
Згради	Од 20 До 40 години	40 години
Компјутери	4 -5 години	4 години
Опрема	До 20 години	20 години
Останата опрема и возила	8 години	5 - 10 години

Остатокот од вредноста на недвижностите, постројките и опремата и нивните проценети корисни векови на употреба, се разгледуваат и по потреба се менуваат на крајот на секој известувачки период.

2.4. Нематеријални средства

Нематеријалните средства иницијално се прикажуваат по нивната набавна вредност. Трошоците на набавка вклучуваат фактурна вредност (вклучувајќи ги увозните давачки и другите даноци, освен оние кои претпријатието може последователно да ги поврати од даночните власти, а по одбивањето на трговските попусти и работи) и сите останати трошоци кои директно можат да се препишат на ставањето на нематеријалното средство во употреба. Последователно, нематеријалните средства се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загуби од оштетување. Сите нематеријални средства кои имаат ограничен корисен век на употреба се амортизираат на праволиниска основа во текот на нивниот корисен век на употреба.

Амортизацијата на нематеријалните средства почнува да се пресметува од моментот кога истите стануваат расположливи за употреба, а престанува доколку средствата се класификуваат како расположливи за продажба или се отпишани. Амортизацијата на нематеријалните средства се прикажува во билансот на успех во моментот кога настапува. Проценетиот корисен век на употреба на нематеријалните средства кој се користи за амортизација е 4 години.

2.5. Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиските средства расположливи за продажба се недеривати кои се назначени во оваа категорија или не се класифицирани во некоја од другите категории. Тие се вклучени во нетековни средства, освен ако инвестицијата не созрева или раководството има намера да го отстрани во рок од 12 месеци од крајот на периодот на известување. Финансиските средства расположливи за продажба првично се признаваат по објективна вредност плус

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018
(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.6. Финансиски средства расположливи за продажба (продолжение)

трансакционите трошоци. Финансиските средства расположливи за продажба се признаваат кога правата за добивање парични текови од инвестициите се истечени или пренесени и Друштвото ги пренело сите ризици и награди од сопственоста. Финансиските средства расположливи за продажба последователно се прикажуваат по објективна вредност. Промените на објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба се признаваат во другиот сеопфатен приход. Кога се продаваат или намалуваат финансиските средства расположливи за продажба, акумулираните прилагодувања на објективната вредност признаени во капиталот се вклучени во Извештајот за сеопфатна добивка како "добивки и загуби од инвестициски хартии од вредност".

Дивидендите на финансиските средства расположливи за продажба се признаваат во добивката или загубата како дел од другиот приход кога се воспоставува правото на Друштвото да прима плаќања.

На крајот на секој извештаен период Друштвото проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство расположливо за продажба. Значителен или пролонгиран пад на објективната вредност на хартијата од вредност под нејзината цена е исто така доказ дека средствата се оштетени. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба, мерена како разлика помеѓу трошокот за стекнување и тековната објективна вредност, намалена за загубата поради оштетување на тоа финансиско средство претходно признаена во Добивка или загуба - е отстранета од капитал и признаени преку добивката или загубата. Доколку во подоцнежниот период објективната вредност на должничкиот инструмент класифицирана како расположлива за продажба се зголемува и зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случил откако загубата поради оштетување е признаена во добивката или загубата, загубата поради оштетување се враќа преку добивката или загуба.

2.6. Средства за продажба

Друштвото ги класификува нетековните средства кои се чуваат за продажба, доколку нивните сметководствени вредности ќе бидат вратени главно преку трансакција на продажба, а не преку континуирана употреба. Средствата класифицирани како средства кои се чуваат за продажба се мерат по пониска од нивната сметководствена вредност и објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Трошоците за продажба се поединечните трошоци кои директно се препишуваат на располагање со средства. Критериумите за класификација кои се чуваат за продажба се сметаат за исполнети само кога продажбата е дефинитивна и средството е достапно за итна продажба во неговата сегашна состојба или по завршување на друг процес кој се смета за стандарден за такви видови на продажба.

2.7. Залихи

Залихите се искајуваат по набавната вредност или по нето реализацијата вредност во зависност од тоа која е пониска. Набавната вредност се состои од трошоци за набавка, трошоци за конверзија и други трошоци за доведување на залихите до сегашна состојба и локација. Цената на чинење на сировата нафта, останатите сировини и материјали, резервни делови и сите инвентар, производството во тек, готовите производи и трговска стока се пресметува врз база на методот на просечни цени.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.7. Залихи (продолжение)

Трошоците за набавка на залихите се состојат од набавната цена, увозните давачки и другите даноци (освен оние кои претпријатието може последователно да ги поврати од даночните власти) и други трошоци кои директно можат да се припишат на стекнувањето на залихите (како на пример трошоците за превоз). Трговските попусти, работите и другите слични ставки се одземаат при утврдување на трошоците за набавка.

Трошоците за конверзија на залихите ги вклучуваат трошоците кои непосредно се однесуваат на единиците на производство (пр. директниот труд) и системска алокација на фиксните и варијабилните општи трошоци на производство. Алокацијата на фиксните општи трошоци на производство на трошоците на конверзија е засновано на нормалното искористување на производните капацитети. Неалоцираните фиксни општи трошоци на производство се признаваат како трошок во периодот во кој се направени. Варијабилните општи трошоци на производство се алоцираат на секоја единица на производство врз основа на фактичкото користење на производните капацитети.

Нето реализацијата вредност е проценетата продажна цена во редовниот тек на работење намалена за проценетите трошоци потребни да се изврши продажбата.

2.8. Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања иницијално се признаваат по пазарната вредност и последователно се мерат по амортизирана набавна вредност користејќи го методот на ефективна камата, намалена за исправка на вредноста на тие побарувања.

Исправката на вредноста на побарувањата од купувачи се применува кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да биде во состојба да ги наплати побарувањата според договорените услови. Значајните финансиски тешкотии на должникот, веројатноста од банкротство или финансиска реорганизација, како и доцнења во плаќањата се земаат како индикатори за намалување на вредноста на побарувањата. Износот на исправката е разлика помеѓу сметководствената вредност и сегашната вредност на очекуваните парични текови дисконтирани по оригиналната ефективна камата стапка на финансиското средство. Сметководствената вредност на побарувањето е намалена со употреба на корективна сметка, и износот на загубата се признава во билансот на успех. Кога побарувањето не може да се наплати, се отпишува преку корективната сметка за побарувањата.

2.9. Пари и парични средства

Паричните средства и паричните еквиваленти се состојат од средства на жиро сметка, девизни средства, готовина во благајна и депозити во банки со рок на доспевање до 3 месеци.

2.10. Акционерски капитал

Обичните и приоритетните акции се класифицирани како капитал.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.11. Обврски спрема добавувачите и останати обврски

Обврски кон добавувачите и останатите обврски се обврски за плаќање на добра и услуги кои се набавени во текот на нормалното работење на Друштвото. Обврските се класификуваат како тековни обврски доколку достасуваат во рок од една година или пократко, во спротивно се класификуваат како долгорочни обврски.

Обврските кон добавувачите се признаваат иницијално според набавната вредност и последователно се мерат по амортизирана набавна вредност користејќи го методот на ефективна камата.

2.12. Резерви и потенцијални обврски

Резервите се признаваат кога Друштвото има сегашна правна или конвенционална обврска како резултат на минати настани и веројатно е дека ќе биде потребен одлив на средства што ги оневозможуваат економските придобивки за да се исполнити обврската, а веродостојно проценување на износот на обврската може да се направи.

Одредбите се признаваат кога Друштвото има сегашна правна или конвенционална обврска како резултат на минати настани и веројатно е дека ќе биде потребен одлив на средства што ги оневозможуваат економските придобивки за да се исполнити обврската, а веродостојно проценување на износот на обврската може да се направи.

Резервирањата се мерат и се евидентираат како најдобра проценка на трошоците потребни за намирување на сегашната обврска на датумот на билансот на состојба. Резервираната резерва се признава во Билансот на успех во рамките на трошокот кој одговара на природата на одредбата.

Не постојат резервации за потенцијални обврски. Потенцијална обврска е можна обврска која произлегува од минатите настани и чие постоење ќе биде потврдено само со појава или не-појава на еден или повеќе несигурни идни настани што не се целосно во рамките на контролата на субјектот; или сегашна обврска што произлегува од минатите настани, но не е признаена, бидејќи не е веројатно дека ќе биде потребен одлив на ресурси коишто претставуваат економска корист за исполнување на обврската или износот на обврската не може да се измери со доволна сигурност.

2.13. Данок на добивка

Трошокот за данок за овој период се состои од тековен и одложен данок. Данокот се признава во добивката или загубата, освен до степен до кој се однесува на ставки признаени во друг сеопфатен приход или директно во капиталот. Во овој случај, данокот се признава и во други сеопфатни приходи или директно во капиталот, соодветно.

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.13. Данок на добивка (продолжение)

a) Тековен данок на добивка

Тековниот данок на доход се пресметува врз основа на даночните закони кои се донесени или суштински донесен на датумот на билансот на состојба во земјата каде што компанијата работи и генерира оданочен приход. Управувањето периодично ги оценува позициите земени во даночните пријави во однос на ситуации во кои применливата даночна регулатива е предмет на толкување. Со него се утврдуваат одредби каде што е соодветно врз основа на износите кои се очекува да се платат на даночните органи.

b) Одложен данок на добивка

Одложениот данок на добивка се признава при привремени разлики кои произлегуваат помеѓу даночните основи на средствата и обврските и нивните сметководствени вредности во консолидираните финансиски извештаи. Сепак, одложените даночни обврски не се признаваат доколку настанат од првичното признавање на гудвилот; одложениот данок на добивка не е пресметан доколку настапува почетното признавање на средство или обврска во трансакција различна од деловната комбинација која во моментот на трансакцијата не влијае ниту на сметководствена ниту на оданочувачка добивка или загуба.

Одложениот данок на добивка се утврдува со користење на даночни стапки (и закони) кои се донесени или суштински донесен до датумот на билансот на состојба и се очекува да се применуваат кога се реализира поврзаното одложено средство за данок на доход или се одложува обврската за одложено одданочување.

Одложениот данок на добивка се признава само до оној степен до кој е веројатно дека идната оданочива добивка ќе биде достапна врз основа на која може да се користат привремените разлики. Одложените средства и обврски за данок на доход се надоместуваат кога постои законско право да ги надомести тековните даночни средства врз основа на тековните даночни обврски и кога средствата и обврските за одложени даноци за данок се однесуваат на даноците на доход наметнати од ист оданочен орган на истиот даночен субјект или различни субјекти кои подлежат на оданочување, каде што постои намера да се подмират салдата на нето-основа.

2.14. Предности на вработените

a) Пензија

Друштвото, во нормалниот тек на работење, врши исплати во име на своите вработени за пензии, здравствена заштита, вработување и персонален данок кој се пресметува врз основа на бруто плати и плати според законодавството. Друштвото ги прави овие придонеси во владините здравствени и пензиски фондови како и во приватните пензиски фондови. Трошокот за овие плаќања се пресметува во билансот на успех во истиот период како и трошокот за плата.

Друштвото не работи со друга пензиска шема или план за пензионирање и, следствено, нема обврска за пензии.

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018
(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.14. Предности на вработените (продолжение)

б) Прекинување на придобивките

Бенефициите за престанок се плаќаат секогаш кога вработеното вработување е прекинато пред датумот на нормално пензионирање или кога вработениот прифаќа доброволно вишок во замена за овие бенефиции. Друштвото ги признава бенефициите за престанок кога е очигледно посветено или да го прекине вработувањето на тековните вработени според детален формален план без можност за повлекување или да обезбеди надоместоци за прекин како резултат на понудата за поттикнување на доброволно отпуштање.

в) Пензија и јубилејни награди

Согласно Законот за работни односи кој преовладува во Република Македонија, Друштвото е должно да исплати надоместоци за пензионирање во износ еднаков на две просечни месечни плати, на пензионирање, за кои соодветната обврска е признаена во билансот на состојба, мерена по сегашната вредност од две просечни месечни плати со прилагодувања вклучени во актуарската пресметка. Согласно Колективниот договор, Друштвото е должно да плати награди за јубилејни награди кои одговараат на вкупниот број години на работа на работникот. Овие обврски за вработените се пресметуваат на годишно ниво од страна на независни актуари кои го користат методот на проектираната единечна кредитна метода. Актуарското вреднување вклучува преземање претпоставки за дисконтните стапки, очекуваните стапки на поврат на средствата, зголемувањето на идната плата, зголемувањето на смртноста и зголемувањето на идната пензија. Поради долгорочната природа на овие планови, таквите проценки се предмет на значителна несигурност. Покрај тоа, Друштвото не е обврзано да обезбеди дополнителни бенефиции за сегашните и поранешните вработени.

2.15. Закуп

Закупнини каде што закуподавецот значително ги задржува сите ризици и награди од сопственоста се класифицираат како оперативни наеми. Плаќањата направени под оперативни наеми (без никакви стимулации добиени од давателот на наемот) се пресметуваат во билансот на успех на праволиниска основа во текот на периодот на закупот.

2.16. Приходи

Приходите од реализација се исказани по фактурна вредност на продадените производи, трговски стоки и услуги на купувачите намалени за данокот на додадена вредност, акциза, работи и дисконти. Приходите од продажба на производи и трговски стоки се признаваат кога Друштвото ги има доставено до купувачот, купувачот има полна дискреција над дистрибуцијата и цената на продажба, и непостои неисполнета обврска која може да влијае на прифаќањето на производот од страна на купувачот. Доставата не се смета за извршена се додека производите или трговските стоки не се испратени до специфична локација, ризикот од застареност или загуба е префрлен на купувачот, и или купувачот ги прифатил производите во согласност со договорот за продажба, условите за прифаќање се истечени или Друштвото има објективен доказ дека сите услови за прифаќање се задоволени.

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018
(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.16. Приходи (продолжение)

Приходите од камата се признаваат во билансот на успех врз основа на временска распределба со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Приходи од дивиденди се признаваат кога е утврдено правото на акционерите да ги добијат исплатите.

2.17. Распределба на дивиденди

Распределбата на дивиденди во корист на акционерите на Друштвото се признава како обврска во финансиските извештаи на Друштвото, во периодот во кој дивидендите се одобрени од страна на Собранието на Акционери.

2.18. Заработка по акција

Основна заработка по акција се пресметува со делење на добивката што може да се припише на сопствениците на капиталот на Друштвото за периодот од пондерираниот просечен број на обични резерви.

2.19. Оперативни сегменти

Оперативните сегменти се компоненти кои се занимаваат со деловни активности кои можат да остварат приходи или да направат трошоци чии резултати од работењето редовно се разгледуваат од страна на Управниот одбор и за кои се достапни дискретни финансиски информации. Менаџментот е лице или група на лица кои ги распределуваат ресурсите и ја оценуваат работата за субјектот.

Функциите на раководството ги врши Одборот на директори на Друштвото. Внатрешното известување во рамките на компанијата претставено на Управниот одбор е на ниво на компанија и како еден оперативен сегмент. Одлуките донесени од страна на Управниот одбор се базираат на примени извештаи презентирани како еден оперативен сегмент.

3. Управување со финансиските ризици

3.1. Фактори на финансиски ризик

Друштвото не користи хецирано сметководство за прикажување на финансиските инструменти, при што добивката и загубата се прикажува во билансот на успех. Друштвото е изложено на ризик од движење на девизните курсеви и пазарните цени кои што влијаат врз средствата и обврските. Целта на управувањето со финансиските ризици е да се ограничи влијанието на овие пазарни ризици преку оперативни и финансиски активности.

a) Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „rizik од флукутација на пазарната вредност или идните парични текови на финансиските инструменти како резултат на промена на пазарните цени,“

3. Управување со финансиските ризици (продолжение)

3.1. Фактори на финансиски ризик (продолжение)

a) Пазарен ризик (продолжение)

и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици. Најголемиот дел од приходите на Друштвото се остварени во македонски денари (МКД), а преостанатиот дел во ЕУР и мал дел во УСД.

Најголемиот дел од трошоците на Друштвото се остварени во ЕУР, делумно во УСД и преостанатиот дел во МКД. Како резултат на тоа, целта на Друштвото е да го минимизира нивото на финансискиот ризик во МКД услови. За презентација на пазарните ризици според МСФИ 7, потребни се сензитивни анализи за прикажување на ефектите од хипотетички промени на релевантните ризични варијабли на добивката или загубата или акционерскиот капитал. Периодичните ефекти се детерминирани од поврзаноста на хипотетичките промени на релевантните ризични варијабли со билансот на финансиските инструменти на денот на билансот на состојба. Салдото на денот на билансот на состојба ја прикажува цела година.

Тековните глобални артикли се во постојано флукутирање на пазарот што резултираше, меѓу другото, нестабилност на цената на сировата нафта. Целосниот степен на влијанието на овој развој на пазарот покажа дека е невозможно да се предвиди или целосно да се заштити од таквиот ефект на пазарот.

Раководството верува дека ги презема сите неопходни мерки за поддршка на одржливост и раст на бизнисот на компанијата во сегашните околности. Сепак, идните флукутации на пазарот не може да се предвиди со точност и прецизност.

б) Валутен ризик

Функционалната валута на Друштвото е Македонскиот денар (МКД). Изложеноста на валутен ризик на Друштвото е поврзано со поседување на странски валути и оперативни активности преку приходи од и исплати кон меѓународни друштва, како и капитални трошоци врз основа на договор со добавувачи во странска валута.

Валутата која влијае на зголемување на овој ризик е во најголем дел УСД. Друштвото управува со валутниот ризик преку намалување на бројот на договори со странски компании во УСД како релативно нестабилна валута во овој период. Друштвото поседува мали парични резерви во УСД валута. Друштвото користи парични депозити во МКД или депозити во МКД со девизна клаузула, со цел заштита од странски валутен ризик како и домашен валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките.

Сепак, набавната цена на нафтените деривати на кои се набавуваат од поврзани субјекти на Друштвото е деноминирана во ЕУР, сем еден производ кој е деноминиран во УСД, но сите деривати се поврзани со цената на нафтата и нафтениите деривати на светскиот пазар, кои исто така се деноминирана во УСД. Следствено, постои инхерентен деловен ризик поврзан со овие трансакции.

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018
(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансиските ризици (продолжение)

3.1. Фактори на финансиски ризик (продолжение)

в) Каматен ризик

Каматниот ризик претставува ризик од флукутација на пазарната вредност или идните парични текови на финансиските инструменти поради движење на пазарните каматни стапки. Промената на каматните стапки и каматните маржи може да влијае врз финансиските трошоци и финансиските инвестиции.

Промената на пазарните каматните стапки влијае врз приходот од камати на орочените банкарски депозити. На 31 декември 2018 Друштвото нема депозити во банките (2017: нула).

г) Ценовен ризик

Примарната активност на Друштвото креира изложеност на промена на цените на две нивоа: цените на сировата нафта и нафтените деривати. Двете нивоа влијаат на вредноста на залихите, и продажната маржа која влијае на идните парични текови од работењето. Во случај на ценовен ризик, нивото на изложеност се определува преку вредноста на залихите прикажани на крајот на секој известувачки период. Политика на Друштвото е да ги прикажува залихите по пониската помеѓу набавната вредност и нето реализацијоната вредност, при што разликите би довеле до намалување на нето сегашната вредност на залихите.

Изложеноста на промена на продажната маржа се однесува на абсолютниот износ на маржата остварена во текот на работењето на Друштвото, што во најголема мера е под влијание на регулираните цени од страна на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, за домашниот пазар, и Platts цените за странските пазари. Друштвото управува со овој ризик преку оптимизација на производството и увозот со цел да одржува поволно ниво на залихи како би можело да влијае на бруто маржата на продадените нафтени деривати.

д) Кредитен ризик

Кредитниот ризик се дефинира како ризик од неисполнување на обврската од едната страна предизвикувајќи загуба за другата страна. Друштвото е изложено на кредитен ризик преку оперативните активности и одредени финансиски активности. Процесот на управување на кредитниот ризик од оперативните активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредитibilitетот и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример, активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на оптужување, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг.

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018
(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансиските ризици (продолжение)

3.1. Фактори на финансиски ризик (продолжение)

д) Кредитен ризик (продолжение)

Задоцнетите плаќања се следат преку постапка на проследување на долгот врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот. Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредитibilitетот - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани – што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните трансакции.

Процедурите на Друштвото обезбедуваат на перманентна основа продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и да не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Друштвото има банкарски гаранции, хипотеки и меници, како и останати средства за обезбедување со купувачите со цел да ја осигура нивната наплата. Друштвото не гарантира за обврските на други страни. Максималната изложеност на кредитниот ризик е претставена преку вредноста на финансиските средства во билансот на состојба.

- Друштвото смета дека максималната изложеност е претставена преку износот на побарувањата намалени за исправката на вредност и износот на банкарските депозити, на датумот на билансот на состојба. Раководството соработува со најеминентните банки кои се во домашна или странска сопственост на домашниот пазар.

в) Ризик на ликвидност

Ризик на ликвидност претставува ризикот од неспособност на Друштвото да ги исплати своите обврски навремено. Политиката на Друштвото е да одржува соодветен износ на пари и парични средства со цел да ги подмири обврските во иднина. Секој вишок на парични средства најчесто се депонира во комерцијалните банки.

Процесот на управување со ризикот на ликвидност вклучува проекција на паричните текови според девизни валути и утврдување на потребниот износ на ликвидни средства, земајќи ги во предвид бизнис планот, наплатата на побарувањата и одливот на парични средства. Редовни проекции на паричните текови се подготвуваат и надополнуваат од страна на сметководствениот оддел.

3.2 Управување со ризикот на капитал

Целта на Друштвото при управување на капиталот е да ја зачува способноста да продолжи со своите активности во континуитет и со тоа да овозможи добивка за акционерите и бенефиции за останатите заинтересирани страни, како и да одржува оптимална структура на капиталот со цел да го намали трошокот на капитал.

**ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансиските ризици (продолжение)

3.3. Проценка на објективната вредност

Категориите пари и парични средства, побарувања од купувачи и останати финансиски средства имаат краток рок на доспевање. Поради оваа причина, нивната сметководствена вредност на денот на известување е слична со нивната објективна вредност.

4. Значајни сметководствени проценки

Сметководствените проценки направени од страна на Друштвото постојано се следат и се базираат на претходно искуство и останати фактори, вклучувајќи предвидување на идни настани кои се оценуваат како разумни во дадените услови.

4.1. Значајни сметководствени проценки и претпоставки

Друштвото прави проценки и претпоставки за во иднина. Проценките постојано се следат, а се базираат врз основа на минати искуства и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идните настани. Најзначајните проценки и претпоставки се прикажани подолу.

(a) Корисен век на средствата

Корисниот век на средствата се утврдува врз основа на минато искуство со слични средства, како и идниот технолошки развој и промени на економските и индустриските фактори. Покрај тоа, како основен водич се користат сметководствените политики за амортизациони стапки пропишани од страна на даночната регулатива. Соодветноста на проценетиот корисен век се оценува годишно, или кога постојат индикации за значителни промени на проценките.

Поради значителното учество на средствата кои се амортизираат во вкупните средства, влијанието на евентуални промени во овие претпоставки може да биде материјално за финансиската позиција и резултатот од активностите. Доколку трошокот за депрецијација се намали/ зголеми за 10% ова ќе резултира со промена во годишниот трошок за амортизација во износ од приближни МКД 27.301 илјади (2017: МКД 23,846 илјади).

б) Потенцијално оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Друштвото (со поддршка на неговиот краен сопственик) ја проценува потребата од оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства секогаш кога постои причина дека сметководствената вредност може значително да ја надминува надоместливата вредност и кога оштетувањето е предвидено. Надоместливата вредност се утврдува со помош на пресметки, при што се користат широк обем на проценки и фактори кои влијаат врз неа.

Покрај тоа, Друштвото ги зема во предвид идните приходи и трошоци, технолошката застареност, прекин на активностите и други промени на факторите кои можат да доведат до оштетување. Доколку се идентификува оштетување, исто така се утврдува разликата меѓу објективната вредност и трошоците за продажба, со цел да се пресмета точниот износ на оштетување. Бидејќи оваа пресметка е субјективна, износот на потенцијалното оштетување може значително да се разликува од овие калкулации.

**ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018**

(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

4. Значајни сметководствени проценки (продолжение)

4.1. Значајни сметководствени проценки и претпоставки (продолжение)

в) Исправка на вредноста на побарувањата од купувачите и останати побарувања

Калкулацијата за исправка на спорни побарувања се пресметува врз основа на проценетите загуби од неспособноста на купувачите да ги исплатат бараните износи. За оние купувачи кои се во банкрот или ликвидација, оштетувањето се пресметува индивидуално, додека за останатите купувачи се пресметува врз база на портфолиото, земајќи ја во предвид старосната структура на побарувањата и минатите отписи, кредитната способност на купувачите и промените во условите за плаќање. Овие фактори се оценуваат периодично и се прават промени доколку е потребно. Проценките вклучуваат предвидувања за идните активности на купувачот и идните наплати на побарувањата. Доколку финансиската состојба на купувачите се влоши, отписите на тековните побарувања ќе бидат повисоки од предвидените и може да го надминат нивото на загуба што веќе е признаено.

г) Резервации

Резервациите генерално се субјективни, посебно во случај на судски спорови. Друштвото ја проценува можноста за негативен настан, како резултат на минати настани и доколку таа изнесува над педесет проценти, Друштвото во целост ја прикажува обврската. Друштвото вообичаено извршува разумна проценка, но поради високото ниво на несигурност, во некои случаи евалуацијата можно е да се разликува од крајниот ефект на судскиот спор.

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018
 (сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

5. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

2018	Софтвер	Вкупно
Набавна вредност		
Состојба на 1 Јануари 2018	62.275.220	62.275.220
Зголемување	1.968.398	1.968.398
Аванси за нематеријални средства	3.021.530	3.021.530
Состојба на 31 Декември 2018	67.265.148	67.265.148
Исправка на вредноста		
Состојба на 1 Јануари 2018	38.423.054	38.423.054
Амортизација	11.739.930	11.739.930
Состојба на 31 Декември 2018	50.162.984	50.162.984
Нето сметководствена вредност на 31 Декември 2018	17.102.164	17.102.164
2017		
Набавна вредност	Софтвер	Вкупно
Состојба на 1 Јануари 2017	56.376.823	56.376.823
Зголемување	5.898.397	5.898.397
Состојба на 31 Декември 2017	62.275.220	62.275.220
Исправка на вредноста		
Состојба на 1 Јануари 2017	26.289.611	26.289.611
Амортизација	12.133.443	12.133.443
Состојба на 31 Декември 2017	38.423.054	38.423.054
Нето сметководствена вредност на 31 Декември 2017	23.852.166	23.852.166

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018
 (сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

6. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Земјиште	Згради	Машини и опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
На 31 декември 2017					
Набавна вредност					
Набавна вредност	247.318.807	3.190.314.173	6.665.735.222	107.793.378	10.211.161.580
Акумулирана амортизација	-	(2.937.040.602)	(5.132.156.954)	-	(8.069.197.556)
Нето книговодствена вредност	247.318.807	253.273.571	1.533.578.268	107.793.378	2.141.964.024
Година завршена на 31 декември 2018					
Почетна нето книговодствена вредност					
Набавна вредност	247.318.807	253.273.571	1.533.578.268	107.793.378	2.141.964.024
Зголемувања	-	-	-	90.936.673	90.936.673
Пренос од инвестиции од тек	-	20.009.891	50.113.768	(70.123.659)	-
Намалувања (нето сметководствена вредност)	-	-	(398.602.967)	-	(398.602.967)
Амортизација	-	(49.112.410)	(212.156.492)	-	(261.268.902)
Намалувања на исправка на вредноста	-	-	76.638.012	-	76.638.012
Крајна нето книговодствена вредност	247.318.807	224.171.052	1.049.570.269	128.606.391	1.649.666.840

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018
(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

7. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ

	2018	2017
Купувачи во земјата	230.495.053	692.027.714
Купувачи од странство	272.866.008	158.790.686
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	(65.166.443)	(63.766.019)
Вкупно:	438.194.618	787.052.381

8. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	2018	2017
Денарски жиро - сметки	941.656.131	747.433.723
Девизни жиро - сметки	31.319.589	30.281.196
Парични средства во денарска благајна	8.018	30.304
Девизна благајна	156	5.012
Парични еквиваленти	403.742.691	684.584.193
Вкупно:	1.376.726.585	1.462.334.428

9. ОСНОВНА ГЛАВНИНА

Вкупниот број на обични акции изнесува 846.360 обични акции со номинална вредност од ЕУР 51,12 по акција (2016: 846.360 со номинална вредност од ЕУР 51,12 по акција). Сите издадени акции се целосно платени.

Заклучно со 31 декември 2018 структурата на акционерите е како следи:

	Број на обични акции	Вкупен број на акции	% од вкупниот акционерски капитал
ЕЛ.П.ЕТ Балкански С.А.	689.875	689.875	81,51 %
ДПТУ Пуцко Петрол Увоз- Извоз ДОО – Македонски Брод	91.965	91.965	10,87 %
Други 1)	64.520	64.520	7,62 %
	846.360	846.360	100 %

1) Акционери кои индивидуално се сопственици на помалку од 0,4% од акционерскиот капитал.

ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје
Објаснувачки белешки за годината што завршува на 31 декември 2018
(сите износи се во денари, освен доколку не е поинаку назначено)

10. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ СПРЕМА ДОБАВУВАЧИ

Нето книговодствената вредност на обврските кон добавувачи е следната:

	2018	2017
Добавувачи во земјата	257.455.001	516.013.725
Добавувачи во странство	193.118.884	540.557.820
Обврски за нефактурирани стоки	-	-
Вкупно:	450.573.885	1.056.571.545

11. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБИ

	2018	2017
Продажби на домашен пазар	23.580.363.061	20.420.268.809
Продажби на странски пазар	3.933.253.382	2.686.303.607
27.513.616.443	23.106.572.416	

Лице одговорно за составување на
белешките

Законски застапник на друштвото